National Library 55253
Gen. Acquisitions Section
OTTAWA, Ont.
K1A ON4
L

National Library
Bibliothèque Nationale
MAY 29 1984
NEWSPAPER DIVISION

VABA EESTLANE

Second class mail registration number — 1089.

VABADE EESTLASTE NÄDALEKANDJA

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL JA NELJAPÄEVAL

Nr. 38 (3055) XXXIII aastakäik | Neljapäeval, 17. mail 1984 — Thursday, May 17, 1984 | Üksiknumbri hind 70 senti

Eesti Täiendusgümnaasiumi I lennu lõpetajad ja õpetajad. Pildil esimene rida vasakult: Tõnis Nõmmik, Leida Marley, Hans Lupp, Vaike Rannu, Edgar Marten, Villem Noolandi, Ene Lüdig, Ilmar Heinsoo, Liina Teose, Uno Sõrra; II reas: Monika Kask, Ilmar Kütt, Paul Poolsaar, Leo Säägi, Maimu Nõmmik, Mark Holmberg, Robert Paju, Mihkel Jürima, Tomas Säägi, Peeter Jeeger, Leonhard Abe, Erik Nippak, Kristi Lüdig, Erik Luiker Juta Metsala, Henry Raud, Vivian Oder. Pildilt puuduvad: Juhan Lindau ja Endel Mell.

Esimene lend Eesti Täiendusgümnaasiumist

T. E. Täiendusgümnaasiumi lõpetasid 19 eesti noort

Neljapäeval, 10. mail oli Toronto eesti koolielus omaette suursündmus: esimene lend lõpetas T. E. Täiendusgümnaasiumi. 19 eesti noort olid lõpetanud kaheaastase gümnaasiumi ulatusega kursuse.

T. E. Gümnaasium oli kauaaegsete arvamuste ja lootustetulemus; juba mõned aastad pärast keskkooli asutamist arvasid mõned lõpetajad ja nende vanemad, et keskkoolile tuleks lisada veel paar aastat. Kuid alles kaks aastat tagasi kevadel tehti otsus, et sügisel tuleb alustada katseliselt uue kooliga. 1982. a. sügisel alustas T.E.S. Täiendusgümnaasium oma õppetööd. ...

I lennu ärasaatmise aktus peeti Eesti Maja keskmises saalis, millest võttis osa peale lõpetajate ka vanemaid ja sõpru. Õp. T. Nõmmik ütles oma avapalvuses,

et kui tehakse seda, mida oodatakse, on hästi, aga kui tehakse rohkem, siis on see väga palju väärt.

Gümnaasiumi lõpetajad on käinud vabatahtlikult ja omal soovil eesti keelt õppimas, mis on eriti väärtuslik.

Järgmiseks õnnitles lõpetajaid EV aupeakonsul I. Heinsoo, öeldes kiitust õpilaste vanemaile. Selle kooli kaudu on õpilased tundma õppinud ja lähenenud oma vanemate kodule ja kodumaale. Põhjasõja ajal hävitati Eesti täielikult, kuid ometi tõusti üles, areneti ja jõuti iseseisvusele. Praegu on meie kodumaal sama visa vastupanu, noorus elab üle uut rahvuslikku tõusu. Kuigi paljud peavad selletõttu kannatama, aga nad ei hooli. Neid võidakse küll ülekohtuselt karistada, kuid murda ei suudeta. Ka ESTO-84 ajal peaksid kõik eestlased sündmusele kaasa lööma, eriti gümnaasiumi lõpetajad. Näitame vabale maailmale, et eestlus elab ikka veel.

Gümnaasiumi lauljugrupp esines Liina Teose juhatusel lauluga „Õnnelik nooruse põlv".

Koolijuhataja E. Marten ütles, et seisame ajaloolise hetke ees, sest 19 eesti noort lõpetavad täna eesti täiendusgümnaasiumi. Nad võibolla ei oskagi praegu arvata, kui tähtis see sündmus on.

„Olete olnud uue õppeasutuse laboratoorium, kellega on proovitud uusi viise ja võtteid. Just õpetajad on teilt palju õppinud, kuna õpilaste panus on väga tähtsat osa mänginud selle kooli tulevikule,"

ütles E. Marten. Ta soovis, et noored jätkaksid selles vaimus ja püüaksid kaasa aidata eestluse edasiviimisel oma võimete kohaselt.

Peeter Jeeger esitas akordionisoolo.

Järgnes tunnistuste ja lõpumärkide jagamine. Vaike Rannu jagas kõigepealt tunnistused I klassi õpilastele. Toronto Eesti Ühispanga president V. Noolandi võttis sõna, kuna pank kinkis lõpumärgid, kus on tammeleht tõrudega ja tähed TEG. Märgi oli kavandanud Jüri Punno. Tütarlastele oli märk tehtud ripatsina, poistele nõelaga. V. Noolandi soovitas märki hoida au sees.

Lõpumärgid ja tunnistused andsid üle koolijuhataja E. Marten ja lõpuklassi juhataja E. Lüdig. Toronto Eesti Gümnaasiumi lõpetasid: Leonhard Abe, Mark Holmberg, Peter Jeeger, Mihkel Jürima, Monika Kask, Ilmar Kütt, Juhan Lindau, Erik Luiker, Kristi Lüdig, Endel Mell (kiitusega), Juta Metsala (kiitusega), Erik Nippak, Maimu Nõmmik, Vivian Oder (kiitusega), Robert Paju, Paul Poolsaar, Henry Raud (kiitusega), Leo Säägi ja Tomas Säägi. Igale lõpetajale anti Eesti Rahvuslaste Kogu poolt mapp „Tuli tuha all".

Lõpetajate poolt võttis sõna Henry Raud, meenutades teate saamist gümnaasiumi avamise kohta ja mõtet, et võib-olla peaks minema vaatama.

Läkski naljapärast vaatama, aga hakkas meeldima. On õpitud uusi eestikeelseid sõnu ja kuidas neid kasutada.

Loeti A. Viirlaiu „Ristideta hauad". Head olid ka huviringid. Eesti kool pole kunagi enne nii lõbus olnud kui just gümnaasiumi ajal.

Laulugrupp laulis veel „Öö pime" ja „Kas tahad tulla minuga?".

Lõppsõnas ütles koolikomitee esimees H. Lupp, et I lennu lõpetajate panus on erakordse tähtsusega. Eestluse olemasolu ja eesti keele püsimise võitluse seisukohast kuuluvad need nimed meie rahva ajalooraamatu lehekülgedele. Nende tõttu ja kaasabil on meil võimalik startida ja väljakujundamisele asuda uut õppeharu — eesti täiendusgümnaasiumi. Ainult enesesalgavuse ja püsivusega oleme jõudnud esimese lennu väljasaatmiseni. Samal ajal on loodud alused koolile, mille edaspidine areng on palju rohkem kindlustatud kui see oli ava-aastal.

Et seda kuidagi kiminaelutada, otsustas gümnaasiumi õppenõukogu oma 8. mail peetud koosolekul anda esimesele neljale paremale lõpetajale kinnistes ümbrikes preemiad.

Need summad tulevad käesoleva kevade lõpetajate preemiafondist, kuhu on teinud annetusi T. E. Ühispank, EKN, TES, korp! Vironia, EKL, korp! Fraternitas Estica, korp! Rotalia, EÜS ja E. Rahvuslaste Kogu Kanadas.

Õppenõukogu otsusel osutus esimeseks lõpetajaks Henry Raud, järgnesid Juta Metsala, Endel Mell ja Vivian Oder.

H. Lupp märkis, et kui iga lõpetaja sai kooli lõpumärgi, siis saavad oma töö tunnustuseks kooli lõpumärgi ka kooli direktor E. Marten, õpetajad Ene Lüdig, Vaike Rannu ja Liina Teose, lektorid Heino Jõe, Abel Lee ja Uno Sõrra.

Lõpuks H. Lupp avaldas tänu T. E. Ühispangale, E. Rahvuslaste Kogule, aga ta tänas ka õpilaste vanemaid ja külalisi, kes oma kohalolekuga austasid õpilasi nende õppeaasta ja kooli lõpetamise puhul. Kuid siis ta viis koosolijate mõtted kaugele kodumaale, kus tehakse uusi kitsendusi.

Ta ütles, et sellepärast on põhjust mõelda kannatavale kodumaale ja kinnitada Eesti hümni sõnadega, et me jätkame seda võitlust mis ükskord peab lõppema eesti rahva õiguste taastamisega.

Teadustajaks lõpuaktusel oli Sandra Rannu.

Aktusele järgnes Eesti Maja kohvikus ühine õhtusöök, lõpetajaile ja õpetajaile, kus Ene Lüdig pidas väga südamliku kõne, iseloomustades iga lõpetajat, keda ta tundis juba lasteaiast alates.

Kommunistlikud „olümpiamängud"

Nõukogude rahvad plaanitsevad oma spordimänge

VARSSAVI — Nõukogude riikide blokk on tegemas ettevalmistusi mitmes riigis tühimiku täitmiseks, mis tekkis Los Angelese suviseist olümpiamängudest ärajäämisega.

Üks poola sporditegelane, kes rääkis tingimusel, et teda ei identifitseerita, ütles et võistlusi ei peeta siiski samal ajal Los Angelese mängudega, selleks et vältida konflikti olümpiamängude põhikirjaga, mis just spetsiaalselt keelab „vastumänge".

N. Liidu sporditegelased ja nende liitlased kohtusid möödunud nädalal arutlemaks teiste mängude korraldamist,

aga otsustasid selle asemel jagada sündmused mitme kommunistliku riigi vahel,

kuigi alul peeti „kommunistlikke olümpiamängude" asukohamaaks Bulgaariat. Kohti ega riiki pole veel nimetatud.

Plaanikohaselt Poolas toimuksid poksimine, viievõistlus ja vehklemine, teadis üks poola sporditegelasi öelda, aga ta ei teadnud kus võiksid toimuda muud spordialad.

Poola olümpiakomitee esimees tuli tagasi Moskvast ja kohtus sellejärel komitee liikmetega otsustamaks kas ühineda boikotiga või mitte, milline otsus ka tõenäoliselt tehakse Moskva survel järgnevail päevadel.

N. Liit selgitas uuesti oma otsust Los Angelesest ärajäämiseks ja ütles,

et see otsus on muutmata ning süüdistas Washingtoni, et see toetab sportlaste „rööviмise" organiseerimist

ning kasutab mõistust-häirivaid drooge sportlaste juures.

N. Liidu spordiminister Marat Gromov ütles pressikonverentsil, et Moskva oli otsustanud ära jäädа mängudelt mitteküllaldase julgeoleku tõttu, mitte et nad kartnuks, et nende sportlased võiksid ära hüpata või et venelased tahaksid ameeriklastele kätte maksta Moskva olümpiamängude boikoteerimise pärast 1980. a.

USA president Ronald Reagan, võttes vastu ja saates edasi olümpiatõrvikut selle Washingtonist läbimisel,

nimetas N. Liidu boikoti Los Angelese mängudelt ärajäämisega „absoluutselt valeks" ja alusetuks.

Ta lisas et seal polnud midagi, mida ta ei võiks isiklikult teha, et kõik rahvad võiksid olla kindlad mängudest osavõtmisel.

Los Angelese mängudelt ärajäämistega on venelased lootnud propagandavõitu saavutada ja on suutnud kommunistlikud riigid oma tahtele allutada. Kui Jugoslaavia, talvemängude korraldaja, väljendas kahju nõukogude boikoti pärast suvemängudele, kinnitas samaaegselt oma otsust osa võtta.

Koivisto kohtus Tshernenkoga

HELSINGI — Soome president Mauno Koivisto kohtus esimese riigipeana maailmas N. Liidu presidendi ja parteijuhti Konstantin Tshernenkoga. Koivisto mitteametlik kohtumine algas 3. mail ja lisaks Moskva läbirääkimistele tehti külaskäik ka Krimmi.

Koivistol oli võimalus kohata Tshernenkot omavaheliseks vestluseks ka Juri Andropovi matuse ajal. Arvatakse, et kaks riigipead arutasid aktuaalseid päevaküsimusi ning Soome ja N. Liidu vahelisi suhteid.

Koivisto Moskvas oleku ajal liikus Soomes anekdoot. Kui Koivisto tegi oma esimese visiidi naaberriigi presidendile Brezhnevile, suri see veidi hiljem. Järgmise visiidi tegi ta Andropovile, ka see suri. Nüüd teeb ta visiidi Tsernenkole, kas see? ...

Kristi Lüdig — Miss Esto Kanada

Möödunud nädalal peetud TERR Kungla maiballil toimunud ESTO-84 poolt korraldatud Miss Esto valimistel oli eesti ajalehtedele suletud sündmusel valitud tiitli kandjaks Kristi Lüdig.

Arafat külastas Hiinat

Lubati anda toetust palestiinlaste vabadusliikumisele

Arafat külastas Hiinat, kus teda vastu võeti peaaegu samasuguse tseremoonlaga, mis korraldati president Ronald Reaganile kümme päeva varem. Talle anti 19-lasuline saluut (2 vähem kui presidendile), mis tavaliselt antakse riigipeadele ja mängiti hümni. Väga värvirikas protseduur rõhutas seda, et Hiina toetab sõjaliselt ja poliitiliselt PLO-d Arafati juhtimisel.

Kui Reagan kohtus Hiina juhtidega, talle soovitati pidada otseseid läbirääkimisi PLO-ga, Palestiina küsimuste üle. Reagan kordas oma tuttavat väidet, et USA keeldub seda enne tegemast, kui PLO on tunnustanud Iisraeli õigust eksisteerida ja nad on lubanud loobuda terrorismist.

See külaskäik oli Arafatile neljas peale 1964. aastat. Kolmepäevase külaskäigu lõpul Hiina juht Deng Xiaoping ja peaminister Zhao Ziang kinnitasid Arafatile,

et ta võib arvestada nende toetust mitte ainult Palestiina vastupanuliikumisele, vaid ka oma äsja käesthaarata tahetud PLO juhikohale.

Arafatile soovitati parandada oma vahekorda teiste araabia erirühmitustega tugevdamaks oma positsiooni.

Kuna esmaspäev, 21. mai on Kanadas üleriiklik püha, siis on „Vaba Eestlase" toimetus, talitus ja trükikoda sel päeval suletud. Püha tõttu ilmub eeloleval nädalal üks „Vaba Eestlane", mis kannab neljapäeva, 24. mai kuupäeva.

Sõjainvaliidide ESTO-st osavõtuks käimasolev korjandus lõpeb 31. mail k.a.

Palume korjanduslehed ja annetused saata aadressil:

Pr. V. Lindemann, 50 Old Kingston Rd.
Apt. 4-203, Scarborough, Ont. M1E 4Y1

Postitage veel täna!

Senini laekunud toetuste eest annetajaile suurim tänu!

ESTO-84 SÕJAINVALIIDIDE KOMITEE.

ESTO PILETID,

mis novembris, detsembris ja jaanuaris olid tellitud, on nüüd valmis ja kangelolijatele postitatud. Torontolasi palutakse oma piletitele järele tulla ESTO büroosse Eesti Majas allkorral tuba nr. 11. Veebruari tellijaid palutakse veel 1 nädal oodata. Märtsi ja aprilli tellijad saavad piletid veidi hiljem. Palju tänu! ESTO BÜROO on avatud: esmaspäevast—neljapäevani kell 14—19, laupäeval kell 10—13. Reedel on büroo suletud.

EESTLASTE KESKNÕUKOGU KANADAS
Noorsootöökomisjoni korraldusel:

NYET, NYET SOVIET

TANTS

Reedel, 18. mail kell 8 õ. Tartu College'is

Baar ☆ Suupisted ☆ „Tarkus" orkester

Sissepääs $7.—
Tulud lähevad paki saatmiseks eesti vabadusvõitlejatele raudeesriide taha.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

TOIMETAJA: Hannes Oja

TOIMETUSE KOLLEEGIUM: Karl Arro, Heino Jõe, Olev Träss

TELEFONID: toimetus 444-4823, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 444-4832

TELLIMISHINNAD Kanadas: aasta $51.—, poolaastas $28.— ja veerandaastas $15.—

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $65.—, poolaastas $35.— ja veerandaastas $18.—

Aadressi muudatus 70 c. — Üksiknumbri hind 70 c.

KUULUTUSTE HINNAD üks toll ühel veerul: kuulutuste küljel $4.75, tekstis $5.—, esiküljel $5.50

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher Ltd.
1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

Gaidlipkond Põhjala Tütred paraadmarsil. Ees paraadi juht skj Mikk Jõgi, tema järel ngdr Silvia Birk-Terts. Foto: Ervin Aleve

Kommentaarid

Kui okupeeritud Eestis ilmuvaid eestikeelseid ajalehti lugeda, siis jääb mulje, et Eesti polegi enam Eesti, vaid see on Venemaa sügavusest väljalõigatud maariba, mis on tõstetud Läänemere kaldale. Ajalehtedes ilmub sageli artikleid, kus esinevad ainult venepärased nimed ja kus eestlastest ja eesti perekonnanimedest ei ole jälgegi, millest võib teha ainult valusa järelduse, et venestamisprotsess Eestis liigub edasi pika ja kiire sammuga ning et eesti rahvas on suuremas hävimisohus kui kunagi varem oma pika ajaloo kestel.

Näiteks võiks tuua okupeeritud Eestis 20. märtsil ilmunud ajaleht „Rahva Häälest" artikli, mis kannab pealkirja „Reportaazhikilde miilitsamehe töömailt." Artikli sissejuhatus tegeleb varguste kirjeldamisega, mainides muu hulgas: „Vargused olid üsna tühised: ühest majast kadusid teksaspüksid, teisest mõnikümmend rubla raha. Kuid et need siiski aset leidsid ja olid avastamata, ei leidnud piirkonnainspektor Nikolai Ossipenko asu."

Ja siis räägitakse pikalt-laialt Ossipenko tegevusest ning tema jahist vargapoistele, kelle tegevuse kohta ta peab aru andma Jõhvi miilitsajaoskonna ülemale Vladimir Vashtshonokile. Artikli autor kirjutab, kuidas piirkonnainspektor Ossipenko tabab ühest majast vargapoisi Mihhail Krjukovi, kes koos oma sõpradega on varastanud mitu kasti veini ja shampanjat „Kohvik Jõhvist". Ja siis järgneb jaht autovarastele, keda Ossipenko jälitab koos kriminaaljälituse inspektori Aleksandr Samarkanovi ja jaoskonnaülema asetäitja Nikolai Romantshenkoga.

Artiklis ei ole mainitud ühegi eestlase nime — neid ei ole kumbagis leeris, ei seaduse rikkujate ega miilitsate hulgas. Sellest võib järeldada, et — Jõhvi miilitsajaoskonnas elavad ainult venelased, kes sealt eestlased täielikult välja on söönud. Kogu loole paneb pitsati artikli autori nimi — Sergei Mironov.

☆

Toronto Eesti Ühispank on juba 30-ne aasta kestel eeskujulikult oma asju ajanud. Panga läbikäik on pidevalt kasvanud, liikmete arv suurenenud ning korrektse ja valvsa juhtimise tulemusena ei ole pangal olnud selle pika aja jooksul laenude mahakirjutusi.

Kuid kõik ühistegelikud pangad Kanadas ei ole kaugeltki mõõdetavad sama mõõdupuuga ja siin leidub ka erandeid, nagu alles hiljuti võisime lugeda siinsest ajakirjandusest. Lugu puudutab Toronto haridusosakonna ametkonna ühispanga omapärast tegevust, kus panga naissoost mänedzher andis 11-miljoni dollari ulatuses välja laene luksuslõbustuskoha ehitamiseks Muskokasse. Mänedzherile andis oma kaasallkirjadega abi samas pangas abimänedzherina töötav mänedzheri tütar, kelle mees oli üks osanikke lõbustuskoha ehitamisel.

Selliste suurte laenude väljaandmine väikse panga poolt on Ontario provintsi hüpoteeklaenude eeskirjadega ja ühispankade seadustega vastuolus, kuna provintsi seaduste alusel on hüpoteeklaene võimalik välja anda ainult 75-protsendi ulatuses kinnisvara väärtusest ning ühispankade seaduse alusel oli selles pangas ühele isikule ettenähtud laenu ülemmäär ainult 100.000 dollarit.

Asja ei uuri nüüd mitte ainult Ontario ühispankade keskpank vaid ka politsei ning luksushotelli ehitamine, mis kannab nimetust Lake Rosseau Village Inn Limited, on pandud seisma. Haridusosakonna ühispanga mänedzher ja abimänedzher on vallandatud ning Ontario Ülemkohus on määranud pooleldi ehituseloleva luksushotelli asjade ajamiseks hooldaja.

Jääb arusaamatuks, kuidas väikese ühispanga mänedzheril oli võimalik omal käel välja anda selliseid miljonitesse dollaritesse ulatuvaid laenusummasid. Kahtlemata oli siin tegemist nõrga järelvalvega keskpanga ja vastavate valitsusasustuste poolt, kuid peasüüdlaseks jääb siiski haridusosakonna ametkonna panga juhatus, kellel nähtavasti ei olnud udust aimugi, milli-

Pöördepunkt Kesk-Ameerikas?

Nendele poliitikutele ja avaliku arvamuse kujundajatele, kes kritiseerivad president Reagani poliitikat Kesk-Ameerikas, oli kahtlmata ebameeldivaks üllatuseks, kui välisminister George Shultz äsja ajalehtede toimetajatele peetud kõnes mainis, et kõik sellised isikud, kes ei taipa Kuuba ja N. Liidu poolt juhitud agressiooni Kesk-Ameerikas, on juhmid. Tema otsekohene hinnang valitsuse poliitika hukkamõistjatele oli tegelikult täienduseks president Reagani viimastele kõnedele, milles juhiti tähelepanu kommunistlikule katkule, mis läheneb Kesk-Ameerika riikide kaudu üha lähemale Ühendriikide lõunapiirile.

Olles veendunud oma praeguse Kesk-Ameerika poliitika õiges suunas, jätkab president Reagan, vaatamata mõningatele tagasilöökidele ja Kongressi liberaalse tiiva vastuseisule, kindlakäeliselt oma rangejoonelist poliitikat Nikaraaguale surve avaldamiseks ja Salvadori punaste mässajate hävitustöö pidurdamiseks. Suurema tagasilöögiha Reaganile tuli kahtlemata Haagi Rahvusvahelise Kohtu otsus, mis mõistis hukka Ühendriikide toetuse Nikaraagua kommunistliku rezhiimi vastu võitlevatele „contratele", kuid samal ajal saabus Washingtoni rõõmustava uudisena teade, et Salvadoris korraldatud presidendivalimised arenesid vaatamata kommunistide häirimisoperatsioonidele üllatavalt edukalt ja tõid võimule mõõduka kristlik-demokraatliku partei juhi Jose Napoleon Duarte, kes saavutas valimiste teisel käigul 54 protsenti äraantud häältest, kuna tema vastane, äärmusliku parempoolse koalitsiooni juht d'Aubuisson pidi leppima 46-protsendiga.

Haagi Rahvusvahelise Kohtu otsus ei tulnud Washingtonile tegelikult üllatusena, kuna Reagani administratsioon oli juba ette veendunud, et kohus otsustab Nikaraagua kommunistliku valitsuse kaebuse Ühendriikide valitsuse vastu Nikaraagua kasuks. Sellest aspektist lähtudes teatas Washington juba 6. aprillil, et ta ei aktsepteeri 15-liikmelise Rahvusvahelise Kohtu otsust Ühendriikide Kesk-Ameerika poliitika hindamiseks, kuna see viiks kohtu propagandakampaania keerisesse ning kisuks alla selle institutsiooni prestiizhi. Kuna Rahvusvahelisel Kohtul puuduvad võimupiirid oma seisukohtade pealesurumiseks, siis jääb tehtud otsus õhku rippuma, pakkudes ainult Nikaraagua kommunistlikule valitsusele ainet oma propagandamasina õlitamiseks.

Kristlik-demokraatliku partei juhi Duarte võit Salvadori presidendivalimistel oli kahtlemata suureks toeks Reagani Kesk-Ameerika poliitikale, seda enam, et presidendivalimised suudeti edukalt läbi viia kodusõja õhkkonnas, kus kommunistlikud lööksalgad tegid oma parima, et sabotaazhi- ja terroriaktsioonidega valimisi nurja ajada. Valimiste õnnestumine oli ilmselt suureks üllatuseks paljudele kriitiliselt häälestatud ja kommunistide propagandast mõjutatud välismaistele vaatlejatele, kes imestasid seda entusiasmi, millega Salvadori elanikud läksid presidendivalimistel valimiskastide juurde, riskides sealjuures sageli oma eluga.

Valimiste õnnestumine Salvadoris ja president Reagani selgitavad sõnavõtud mõjusid ilmselt rahustavalt ka Ühendriikide Kongressile ning surusid Salvadoris kaitsepositsiooni sealsed tsentrist vasakule kalduvad rahvasaadikud. Nende uute meeleolude tulemusena kinnitas Esindajatekoda 212 häälega poolt ja 208 häälega vastu presidendi ettepaneku 1,3 miljardi suuruse abistamisprogrammi rakendamiseks Kesk-Ameerikas, mida tuleb pidada suureks võiduks Reaganile.

Duarte võimule tulekuga ei ole Salvadoris kahtlemata kõik probleemid veel kaugeltki lahendatud. Uus president oma valimisprogrammis lubas jätkata maareformi läbiviimist, parempoolsete hukkamismeeskondade tegevuse pidurdamist ning kokkuleppe otsimist pahempoolsete organisatsioonidega, kelle algatusel ja organiseerimisel toimub Salvadoris praegu N. Liidu, Kuuba ja Nikaraagua toetusel kodusõda. Võttes arvesse parempoolsete presidendikandidaadi Roberto d'Aubuissoni kritiseerivaid märkusi Duarte programmi kohta, eriti ta hukkamõistvaid sõnu uue presidendi kompromissitaotluste kohta punastega, võib oletada, et uuele presidendile ei tekita raskusi mitte ainult kommunistid ja teised pahempoolsed elemendid, vaid ka äärmised parempoolsed, kelle mõjuvõim on võrdlemisi suur kõrgemate ohvitseride hulgas. Neid eeldusi silmas pidades oleneb Duarte edu kahtlemata Ühendriikide abist ja toetusest, mis praeguste väljavaadete juures nii majanduslikul alal kui ka teistes sektorites on põhiliselt kindlustatud.

Esindajatekoja otsus ei lahendanud siiski veel abiandmise küsimust Nikaraagua kommunistliku valitsuse vastu võitlevatele üksustele, ehkki president Reagan selle toetuse andmiseks oma kõnes jõuliselt apelleeris. Esindajatekojas on mõjuvõimsaid poliitikuid eesotsas selle institutsiooni esimehe O'Neill'iga, kes asuvad seisukohal, et Ühendriigid ei saa teistele riikidele ette dikteerida, milline peab olema nende valitsus. See seisukoht tundub paradoksaalsena, kuna Nikaraagua kommunistlik valitsus ei ole rahva poolt valitud, vaid kujutab endast isehakanud marksistlikult meelestatud väikese grupi diktatuuri.

Salvadoris toimunud valimised, president Reagani kommuniste rõndavad kõned Kesk-Ameerika poliitika analüüsimisel ja ootamatu meelemutus Esindajatekojas on pannud Moskvas president Reagani vastu suunatud propagandaaparatuuri rattad kiiremini veerema, millest võib järeldada, et need sündmused olid Kremlis halbadeks uudisteks ja käivad poliitbüroole närvidele. Tass ütleb Reagani kohta, et ta levitab demagoogiat, lainu, marurahvuslust ja propageerib teiste rahvaste vihkamist. Teda nimetatakse terrori ja sõja propageerijaks, häbematuks valetajaks ja primitiivse poliitika viljelejaks.

Tassi sõnad näitavad, et Reagani poliitika venelasi valusalt riivab ning nende grandioossed valluta-misplaanid tuhahunnikuks põletab. Tähendab: Reagan on leidnud ja rakendanud õige poliitilise liini Kremli ofensiivile vastuastumiseks ja selle pidurdamiseks. K. A.

NORRA DIPLOMAAT-SPIOON

2.

A. Treholt kuulus üldisesse atashee-kohvrit kasutavate hästiriietatud noorte meest hulka. Needkõrgelt haritud, hiilgavad vestlejad ilmusid töölispartei juhtkonda ja lõid välja tõelised töölispoliitikud nende omas valimispiirkonnas ja said kohad ministeeriumeis. Neist sai toimetussekretäre ja toimetajaid parteilehtedele ja Norra raadio-ringhäälingule.

Kreeka junta vastu peetud võitluses hakkas Treholt arenema tõeliselt sobivas poliitilises maastikus. Siis sündis sõjajärgse aja kuulus ja ka mõjuv poliitiline „pardipaar" — Evensen/Treholt. Need kaks täiendasid teineteist, nii nende tippvaimukas koosmängus kui ka poliitilises rambivalguses aga ka taustanäona. Nende võimed esinesid avalikkuses, nende oskus olla õigel ajal ja õigel kohal ei leidnud võrdset.

Töölispartei juhid on paljastuse järel hakanud tugevasti vähendama A. Treholti mõju parteile. Kuid need katsed ei tundu mõjuvat ega neid pole eriti targalt selgitatud. On täiesti selge, et Treholtil oli palju suurem mõju partei sisemises elus, kui tema väline positsioon ja tegevus eeldas.

ÕNNEMÄNGIJA

Treholt oli õnnemängija ka põhimõttelisel väljal. Eriti kihlveod, hobuste võid jooksmised huvitasid teda ja ta osales kihlvedudes kodumaal ja välisriikides. Tal oli oma hobune. Kuid ta oli seotud ka muude mitmesuguste hasartmängudega, kuid enne muud ta mängis oma eluga. Viga oli vaid selles, et hobune, mille peale ta vedas kihla, ei jõudnud kunagi finishi.

A. Treholt oli hea sõber. Abivalmis ja hoolitsev. Ta oli alati valmis lohutama ja ergutama. Ta andis meelsasti teistele võimaluse oma raskusist rääkida, omi ta ei rääkinud mitte kellelegi. Tema sõprusring oli üsna lai nii kodumaal kui ka välisriikides ja mitmesugustes ümbruskondades. Tal oli hõlbus leida uusi sõpru kõikjal. Inimesed sulasid kiiresti tema loomuliku sulavuse ees. Tõeliselt lähedasi ja häid sõpru oli tal siiski vähe — kuuldavasti vaid üks või kaks.

A. Treholtil oli silma naistele ja naistel temale. Temas oli segu F. Nansenist ja J. F. Kennedyst. Ta hurmas igas vanuses naisi mitmel maal, mis saigi talle saatuslikuks.

Jooksuharrastust Treholt valis põhjalikkusega. Treeninguõpetaja oli tõenäoliselt süsteemipärasem ja põhjalikumalt hoitud osa tema elust. See räägibki peamiselt temast.

Ta nimetas end tervissportlaseks, aga iseasjus tal oli võistleja vaim ja veri, kes andis enesest kõik. Ebaõnnestunud abielu ja õnnetu lahutuse järel Treholt kohtas Karinat. Öeldi, et nad olid „tore paar". Neile sündis poeg Torsten, keda Arne sügavasti armastas. Kahjuks tal polnud aega oma pereisa rolliks, mis ongi arusaadav.

Arne isa Torsten Treholt on alati kuulunud Norra töölispartei konservatiivsemasse tiiba. Ta oli rahvaesindaja ja põllumajandusminister. Kuigi isa ja poeg kuulusid samasse parteisse, erinesid nad poliitiliselt nägemuselt. Aga nendevahelised suhted olid siiski teineteisele lähedased. Polnud juhus, et A. Treholt andis oma pojale isa nime.

Aga Arne oli ka auhimuline, mõnel ajal otse piiramatult auahne. Lisaks ta armastas võimu ja hoidis meeleldi ohjad oma käes. Ta oli aktiivne mees selleski mõttes, et ta armastas olla tegev.

SPIOON

Arne Treholt oli täiuslik spioon. Tal olid kõik vajalikud eelised, isiklikud omadused, positsioon sündmuste keskpunktis, rohkesti sidemeid ja uskumatul määral ühiskondlikku auhimu. Ta oli „ratsutanud kahel hobusel" — diplomaadina ja poliitikuna. Mõlemad aitasid tal saada võimalikult kõrgeima positsiooni KGB juures. Mõlemad karjäärid olid talle avatud. Arvatavasti tal oleks õnnestunud mõlemal alal.

A. Treholtil oli suurepäraseim vaatluskoht Norra ühiskonnas ja temast areneski ühe mehe informatsioonikeskus, mis võis rääkida välisministeeriumi sisemistest ja välistest eluavaldusist ja välisministeeriumi võimetusist mõnel alal. Ta tundis ministreid, riigikaitset, uurimismiljööd ja ajakirjandust. Ta oli võimeline raporteerima töölispartei sisemistest asjadest, isikuja võimuvõitlusest ning üldisist poliitilisist juhtumeist.

Aga sama tähenduslik kui spionaazh oli ta tegutsemine mõjutusvõimelise agendina norra ühiskonnas. Poliitilisel pinnal taktikuna, kasutades võimetega süstemaatiliselt lehtede nõrkust oma kasuks, ta on mõjutanud kogu norra ühiskonda enam kui praegu veel osatakse arvata.

A. Treholt on alati olnud reisimas ja on armatanud seda. Ta on armastanud lahingulõhna enam kui lahingu tulemust. Oma treeninguõpetaja pidamisest sai talle kirg. Poliitilisil joontel oli oma eneseväärtus. Ostmisest ja müümisest tuli ajaviide. Võibolla sellel taustal oli mängimine talle naudinguks. Kas on võimatu, et KGB mõistis teda ja andis talle mõjuva põhjuse ja küllaldase surve, mida Treholt vajas?

Möödunud aastal oli Treholt Londonis osalemas Londoni maratonis. Seal ta istus ühel õhtul oma norra sõpradega. Põhjusest või teisest kandus süütu vestlus KGB-le ja spionaazhile. Üks grupi liikmeist ütles: „Minusarnasele, dzhiinides ja kampsunis riietuvale inimesele ei pakuta mitte kunagi võimalust saada spiooniks." KGB pöördus just Arne suunas, kes oli haritud, hästiriietatud ja elegantne mees. Kuid seekord Arne Treholti haarav naer pani kõik teisedki naerma sellele absurdsele mõttele mõeldes.

Rootsi sõdureid kasvatatakse nõukogudevastasteks

Nõukogude Liidu Kommunistliku partei noorteorganisatsiooni ajaleht Komsomolskaja Pravda väidab, et rootsi sõdurid saavad õpetust anti-sovjetismis.

Samaaegselt annab Rootsi, kes alati rõhutab oma neutraalsust, välja detailseid kaarte USA sõjaväele, kaarte, mis on vajalikud ristlejasrobotite juhtimiseks.

Artikli peasisu keerleb tõlgikooli ümber, mis asub Uppsalas. Poole aasta eest tegid mõned rootsi lehed suurt skandaali kooli väljaõppest ülekuulamiste osas, kus pidavat kasutatama piinamist.

Artiklis kirjeldatakse, kuidas algul õpetatakse sõduritele vene keelt, siis vangide piinamist ja siis jälle vene keelt.

„Kas see on uus pedagoogiline meetod, et teadmisi kinni lüüa?" küsib ajaleht iroonililselt. Ei, tegelikult on rootsi sõjaväes palju sadiste, kes oskavad vene keelt.

Sündmused tõlgikoolis on tähtsad, kuna need on üks osa antisovjetlikust kampaaniast, mille stardisignaaliks oli allveelaevaraport möödunud kevadel, kirjutab Komsomolskaja Pravda. Neid, kes veel ei usu nõukogude allveelaevade piiririkkumistesse, neid tuleb nüüd veenda uute meetoditega, kaasa arvatud piinamisega.

Kas Rootsi tõesti on neutraalne maa? küsis ajakiri järeldusena.

Veel tõenditena, et neutraalsus pole reaalne, toob ajakiri esile, et rootsi ohvitserid õpivad välismaal relvatehnikat ja muud

ja et samuti on külalisõpilasi Nato-maadelt rootsi sõjaväes. Lõpuks pidavat sõdurid Arvidsjauris laulma, kuidas nad kavatsevad tappa kommuniste, venelasi ja vietnamlasi . . .

EPL

(Järg lk. 8)

VALVEARST NÄDALALÕPUL

19., 20. ja 21. mail
dr. T. Maimets, tel. 469-1322

26. ja 27. mail
dr. T. Kuutan, tel. 751-6141

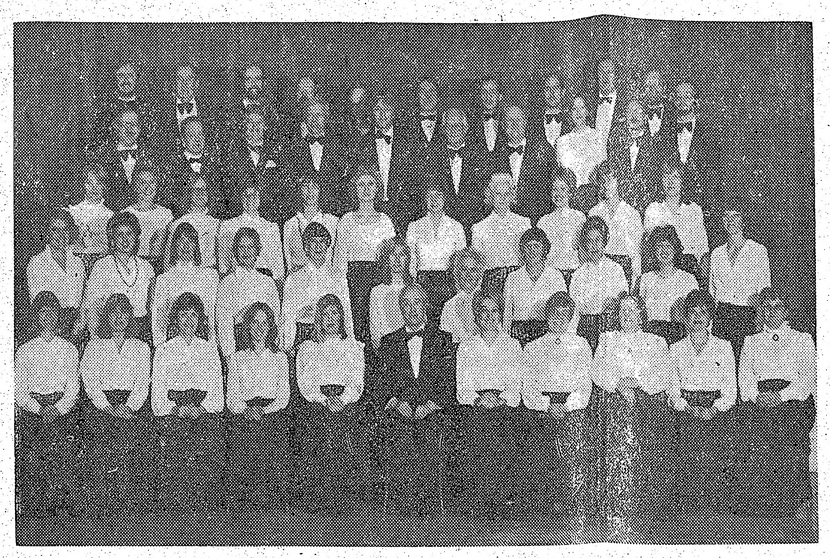

ESIMENE RIDA: (vasakult) Lilli Valge-Kastelic, Eha Kajak-Niitsoo, Juta Silmberg, Talvi Maimets, Anne-Liis Tüll, koorijuht Roman Toi, Riina Klaas, Heli Kopti, Linda Koff, Malle Jomm, Ingrid Poom;

TEINE RIDA: Evi Valge, Epp Aruja, Asta Lokk, Tamara Norheim, Alli Vähi, Liina Purje, Aino Kassfeldt, Lya Ilves, Aino Müllerbeck, Tiiu Kaup, Tiia Remmelkoor;

KOLMAS RIDA: Mall Puhm, Tiina Otema, Liis Teedla, Margit Viia ,Aino Lokk, Liina Teose, Kay Tüll, Helmi Leemet, Reet Sehr, esinaine Pärja Tiislar, Ilo-Katryn Maimets;

NELJAS RIDA: Andres Raudsepp, Vello Salo, Väino Keelmann, Alar Kalvik, Alar Viinamäe, Olev Härm, Charles Farnell, Evi Tarkus, Mark Olo;

VIIES RIDA: Hans Westerblom, Mihkel Leemet, Ilmar Lepik, Hanno Bohl, Andres Tork, Harri Traagel, Ülo Isberg, Roland Amolins, Enno Õunapuu, koorivanem Arvo Medri ja Mihkel Tombak.

Pildilt puuduvad: Evelyn Eichenbaum, Reet Lindau-Voksepp, Karin Maimets, Triina Mölder, Monica Pääbo, Vaike Tölpt, Lea Amolins-Kõiv, Epp Naelapea, Toomas Eischenbaum, Mart Laanemäe, Georg Soans, Raoul Edari, Rudolf Lall, Ragnar Pohlak.

Estonia Koori osa ESTO-84 sündmusis

Estonia koorilaulu toetajate õhtu

Estonia Koori ettevalmistused Esto-84-ks on jõudnud haripunkti. Harjutusi peetakse nüüd küll regulaarsetel harjutuspäevadel ning ka veel eraldi, olgu ansamblitena või solistlikes ülesannetes. Esto-84 rakendab Estonia Koori väga ulatuslikult. Koori suhtumine ettenähtud ülesannetesse on veendunud ja teotahteline. Vaimsus Esto-84 suunas võitlusvalmis.

Esimene suur sündmus, millest Estonia Koor „ankrumehena" osa võtab, on „Solistide kontsert" Roy Thompson Hallis. Koor lõpetab siin suure, vaheldusrikka kontserdi eesti helitöödega, mille hulgas esitatakse silmapaistvaid koorilaulu pärle olgu Artur Kapilt või Evald Aavalt jne.

Teisipäeval, 10. juulil Ontario Place'is toimuvale kontserdile on maestro Neeme Järvi kutsunud kaasa Estonia Koori. Koor on pöördunud ka teiste Toronto eesti kooride poole, et olude piirides täita umbes 100-le lauljale ulatuv kooripoodium Forumis.

Neeme Järvi juhatatud Toronto Sümfooniaorkestri kavas leidub rida eesti ja ka soome helitöid.

Lauljaperet rakendab Neeme Järvi Sibeliuse sümfoonilises pildis „Finlandia".

Kolmapäeval, 11. juulil on rida Estonia Koori liikmeid, koos nii Toronto Eesti Mees- ja Segakoori ning Lootuse lauljatega ametis „Kalurineiu" kahel etendusel. Aga neljapäeval võetakse osa suurest rongkäigust.

Reede, 13. juuli on koorile vahest kõige pingerohkem rõõmupäev: hommikupool veedetakse ja töötatakse Maple Leaf Gardenis Esto-Visiooni peaproovil.

Rahvatantsude juht Härnald Toomsalu on kutsunud Estonia Koori appi oma lavastuse koorimuusikalisi ülesandeid täitma.

Koor esineb siin ka iseseisvalt, saadab tantse ning toetab ühislaulu. Peale lõunat rutatakse Ryersoni teatrisaali „Kalurineiu" kolmandat etendust andma ning siis tulistjalu tagasi Maple Leaf Gardenisse, et olla valmis „Esto-Visiooniks".

Laupäeval, 14. juulil seistakse muidugi päev otsa Vanemuise teenistuses ja lauldakse koos kõikide eesti kooridega Maple Leafis toimuval Esto-84 Laulupeol.

Kui Laulupidu on lauldud valmistutakse kohe Esto lõppjumalateenistusele, pühapäeval, 15. juulil.

Ka siin esinetakse koos teiste Toronto kooridega, et meie suur-pidustustele anda väärikat muusikalist lõppu

ja südames tänada kõige ilusa ning ülendava eest, mis värskelt möödunud.

Aga enne, kui suured pidustused algavad, korraldab Estonia Koor veel ühe rõõmsasisulise õhtu kõikidele laulusõpradele ja eesti koorilaulu toetajatele.

See sünnib Tartu College'is.

Selle õhtu nimeks on pandud „Du-bi-duu, lehekuu!" ja sisuks on koori liikmespere poolt organiseeritud kava, soolonumbritest kuni koorilauludeni. Esitatavate helitööde rida on väga rikas, eriti vaheldusrikkuse osas ja ulatub fuugadest populaarsete helinditeni. Ei puudu ka „Barber-shop".

Lavastaja Lydia Vohu loal tehakse lühikene tutvusreis Priit Ardna opereti „Kalurineiu" meloodiatesse.

Siin aitavad kaasa nii Liina Purje, Evi Valge kui Enno Õunapuu. Aga muudes ilusates muusikalistes ülesannetes esinevad veel Tamara Norheim ja Georg Soans.

Muusikaliselt mitmekülgne ja vaheldusrikas Estonia Koori õhtu Tartu College'is toimub 26. mail kell 7.30 õ.

Detailsemat informatsiooni saab koori liikmetelt.

Grupireisijate saabumisajad

Kalle Onno teatab Rootsist, et grupilendudega tuleb 805 isikut umbes 600 leibkonnast. Kui palju on eraviisiliselt või turismireisidega tulijaid ei ole teada. Stokholmi lennukid saabuvad Torontosse 20. juunil kell 14.55 (185 isikut). 28. juunil kell 13.55 (185), 4. juulil kell 14.55 (185) ja Göteborgist 5. juulil kell 13.40 (185 isikut).

Kopenhagenist saabuvad lennukid Torontosse 26.. juunil kell 08.40 ja 13. juunil kell 14.40 väheste reisijatega, 27. juuni lennukil kell 13.40 on 30 ja 3. juuli lennukil kell 07.10, 31 isikut.

Austraaliast teatab Juta Lind, et sealt on Torontosse tulemas 180 eestlast, nende seas 15-liikmeline meeskoor. Austraaliast tulevad CP lennukid (lend 312) kell 17.00 10., 17., ja 24. juunil ja 1. juulil.

Prantsusmaalt on teada 15 isiku tulekust. Saksamaalt tuleb grupilendudega 46 isikut, pluss eraviisiliselt tulijad ja sõjavigastatud. Brasiiliast on oodata 15—20 tulijat. Inglismaalt puuduvad viimased andmed.

AUTODE ÜÜRIMINE

Avis üürib väikeautosid (Chevette j.t.) hinnaga $26 päevas, Citation on $28, La Mancha $30, Le Baron $32 ja täissuuruses autod $34 päevas. Need on piiramata kaugusega klubi (CAA ja AAA) liikmehinnad. Mitteliikmetele on hinnad mõnevõrra kõrgemad.

Hindade kontroll võib osutuda vajalikuks

OTTAWA — Keskvalitsus peaks kaaluma uut palkade ja hindade kontrolli, kui inflatsioon hakkab jälle tõusma, ütles liberaalide parteijuhi üks kandidaatidest minister John Munro, kuna Kanada ei võivat end täiesti mineerida siis kui just on mõnel alal olnud märgata pööret paremusele.

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

seid operatsioone panga hoiusummadega sooritab panga vastutustundetu mänedzher koos oma tütrega.

Kui võrrelda seda kahe käega raha väljajagamist Muskoka luksushotelli ehitajatele Toronto Eesti Ühispanga laenupoliitikaga, siis valitsevad siin sama suured erinevused nagu öö ja päeva vahel. Eestlaste rahaasutuses käivad näiteks kõik laenud läbi juhatuse koosolekutelt ja saadetakse siis krediitkomiteele kinnitamiseks. Kontroll toimub siin tegelikult kahes peakoosoleku poolt valitud organite instantsides ning on kollegiaalne.

Võib oletada, et suurem osa Kanada ühispankasid töötab samasuguste kindlate põhimõtete ja üksikasjalise kontrolli alusel, kuid et nende kõrval leidub ka üksikuid, kes rahva rahaga käituvad nagu mõni vürtspoe omanik oma dollaritega. Toronto haridusosakonna ametkonna ühispanga mänedzheri seadusevastased manipulatsioonid on saanud avalikkuses suure tähelepanu osalisteks ja toovad kindlasti kaasa olukorra, kus vajalikke eeskirju ja kontrolli „vabajooksuga" opereerivate ühispankade üle tunduvalt tõhustatakse.

AMI

Hamiltonis mindi lauluga kevadesse

Kevad jõudis õigeks ajaks Hamiltoni, siis kui toimus First Place auditooriumis Hamiltoni Eesti Seltsi Segakoori oodatud kevadkontsert, tuues kokku muusikasõpru lähedalt ning kaugelt, täites saali viimse kohani.

Koor asus poodiumile ühtlases rõivastuses, koorijuhid Erik Purje ja Olaf Kopvillem asusid vaheldumisi juhatama. Kõlaski koori moto: „Vabana laulda üle aegade!", mida püsti seistes kuulati. Esimeseks oli kavas M. Härma „Lauliku lapsepõli", E. Purje seatud „Sirjelind" ja „Ma kõndisin vainul" E. Purje juhatusel. Juhtimise võttis üle O. Kopvillem ja koor laulis M. Lüdigu „Kilgelaulu" ja J. Jürme „Naljaloo", viimane pala tuli kordamisele.

Kui koor lahkus poodiumilt, asendas neid kvartett — Valve Tali, Hilda Sepp, Erik Purje ja Ivar Rammo, klaverisaade oli Eva Rammo kätes, kelle hooleks oli saade ka jätkuval kontserdil. Esimeseks olid S. Rombergi „Kui ma ükskord vanaks saan!" ja M. Wayne „Ramona". Tugeva aplausi tulemuseks oli lõbus lisapala.

Kui koor oli uuesti poodiumile rivistunud kõlas K. Kikerpuu „Kevad käes" O. Kopvillemi klaverisaatel ja juhatusel, mis lõi saaliski lõbusa kevadise meeleolu. Järgnes F. D. Marchette „Nii algas see kõik!", milles oli meeldiv sooloosa Hilda Sepalt, klaveril O. Kopvillem. Järgnes P. Lincke „Jaaniussike" jälle O. Kopvillemi juhatusel, sel oli huvitav tagapõhja meloodia meeshäältelt, solistiks V. Tali. Kauakestva aplausiga paluti kordamist. Kava jätkus S. Rombergi „Serenaadiga" E. Purje juhtimisel, solistiks V. Tali, klaverisaade Eva Rammolt. Kontserdi viimaseks palaks oli J. P. Rameau „Kivilõhkuja" eelmise koorijuhi juhatusel. Tänuks kõigile esinejatele oli publikult kauakestev aplaus, mille järel lisapalaks oli tuntud „Toomed on järve rannalla". Väga südamlikult esitatud, juhatasid vaheldumisi mõlemad koorijuhid.

H. E. S. Segakoori poolt tänas külalisi ja rohkearvulist publikut F. Koger, andes sõna siis Toronto E. S. abiesimees V. Reinule, kes tänas esinejaid meelduva pealelõuna eest. Eriline tänu oli tervitajal üle anda Hamiltoni Helletajatele, kes hiljuti Torontos toimunud kevad-popurriil kiiduväärselt esinesid. Tänuks küll veidi hilinenult, olid lilled O. Kopvillemile ja Helletajatele, esindajana võttis lilled vastu Merike Koger, kes on ka segakoori liige. V. Rein mainis eelseisvat Toronto Eesti Seltsi 35. a. juubelibalii, 17. nov. Eesti Majas.

Solistidele, klaverisaatjale ja koorijuhtidele andsid tänuks lilli Ines Poltov ja Merike Koger. Järgnes kohvilaud, mille olid rohkelt kaasa toonud H.E.S. Segakoori daamid.

Tshernenko haiglane?

MOSKVA — N. Liidu kommunistliku partei juht ja president Konstantin Tshernenko näis nõrk ja käis toetajate abil, kui ta võttis vastu Hispaania kuninga Juan Carlose ja tema abikaasa Sofia. Hispaania delegatsioonilt hiljem kuuldi, et 72-aastane Tshernenko näis nõrk, kui ta külalisi vastu võttis, aga ta oli olnud parem pärast Bolshoi teatris „Luikede järve" etendusel. Hispaanlane, kes ei lubanud oma nime öelda, ütles et Tshernenko käed olid värisenud ja kaks toetajat pidid teda hoidma, kui ta kohtus kuningliku paariga. Hiljem samal õhtul oli Tshernenkol olnud raskusi lühema kõne lõpetamisega.

OLD MILL TAILORS
7 RIVERVIEW GARDENS, TORONTO
(1 plokk lõänepool Jane'i, Bloori lähedal)
TEL. 769-9535
DAAMIDELE ja HÄRRADELE ÕMBLEMINE TELLIMISTE JÄRGI
RUDY SCHNEIDER

Läti äri
DOWNTOWN WOOLS ARTS & CRAFTS
Uus aadress: ARCADE BUILDING — Tel. 368-5011
Sissekäik: 74 Victoria St. (1. tän. Yonge'st idapool ja 1 tän. Queen'ist lõunapool) Postiaadress: 137 Yonge St., „Shopping Mall", Toronto M5C 2A5
Rikkalikus valikus imporditud lõngu igaks otstarbeks. Haapsalu rätiku lõng. Linaseid materjale. Kanvaa ja palju muud. SKANDINAAVIAST HUVITAVAID MATERJALE KÄSITÖÖKS MUSTRIGA. Tasuta õpetamine ja nõuanne. Külastage meid. Soodsad hinnad.
Avatud: esmasp.—reedeni 9.30—6, laup. 9.30—4.

EESTI ALUMIINIUM KOMPANII
Nüüd saadaval uued EUROOPA STIILIS
THERMO-AKNAD
kolmes värvis 2- ja 3-kordse klaasiga.
Tasuta hindamine. Helistage: töökoja tel. 832-2238
kodus 769-0932
OSSO Investments Inc.
10335 Keele Str., Maple, Ontario L0J 1E0

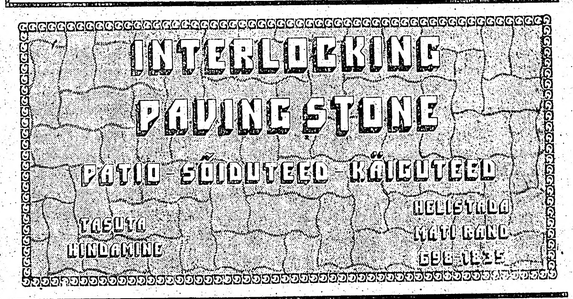

HEATING, AIR CONDITIONING & HEAT PUMP
★ Uued ja parandamine ★ ÕLI ja GAASIAHJUDE vahetamine ★ Korstnate voodrid (chimney lining) ★ Veetorude parandamine. ★ Ahjude puhastamine.
ROLAND KULLIK — Tel. (416) 275-1280

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$51.—	$65.—
Poolaastas	$28.—	$35.—
Veerandaastas	$15.—	$18.—

KIRIPOSTIGA + SAATEKULU

	Kanadas:			Väljaspool Kanadat:
aastas	$56.—	+	$42.—	$47.—
poolaastas	$30.—	+	$21.—	$24.—
veerandaastas	$16.—	+	$10.50	$12.—

VÄLJASPOOL KANADAT ja USA-d:
LENNUPOSTIGA aastas $129.—, poolaastas $67.— ja veerandaastas $35.
Aadressi muudatus 70 centi. Üksiknumbri hind 70 centi
Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"
Pangatshekk või rahakaart kirjutada
Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
1955 Leslie St., Don Mills, Ont. M3B 2M3

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates .....
..... 19..... Tellimise katteks lisan $..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).
Nimi .....
Aadress .....
.....
.....
.....

ARMAST

ARNE SANDSTRÖM'i

mälestavad

SÕBRAD RAYWAL'ist

PIKAAJALISE HAIGUSE JÄRELE LAHKUS IGAVIKKU

MIHKEL ERVART

Sündinud 20. mail 1911
Surnud 12. mail 1984

Leinavad kurbuses

MAILA
CHRISTINA
JEFF
STEVE

Lahkus igavesele rahule

HERMINE KELBRE

Mälestavad leinas

LYDIA KINGISSEPP
ARVO ja ELAINE
HARRY ja ASTA
JÜRI ja JUNE
ANDRES ja LYN
perekondadega

Lahkus igavikku meie armas

BONU

Mälestavad leinas

SUTS ja LIX

Lugupeetud

BORIS JUHT'i

mälestavad leinas

TARTU KOLLEEGID

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud

MATUSEMAJA

Matusemaja on üle 115. aasta teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimisruumi.

Väärikas teenimine

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOMES LTD.

T. L. MORRISON — Funeral Director

467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5
Telefon 924-1408

T. E. S. Lasteaia vanemate klasside õpilased esitasid emadepäeval neli laulu lauluõpetaja Heldi Klamase juhatusel. Foto: Vaba Eestlane

Rudolf Lipp

IN MEMORIAM

Vaikuses tõmbus viimne eesriie Sinu lõputute kujude mängumajas — armas Rudolf — ja Sinu saatuseraamat suleti nagu karmi käega, jäädavalt kaunil kevadpäeval.

Sulle ei antud enam aega nautida oma koduaia õiterikast ilu.

Sinna — Sinu saatuseraamatusse jäi veel palju tühje lehti, mida me kõik lootsime, et Sa need lehed täis kirjutad, sest Sa olid veel hiljuti täis loominguröömu ja energiat — kui Sa plaanitsesid oma uut võidukäiku „Tallinna vallidel".

Inimelu on nagu habras mooniõis — üks tuulepuhang — ja ta pudeneb sõrmede vahelt.

See on olnud väga saatuslik hooaeg meie teatriperes. Vähem kui seitse kuud tagasi — seisid Sa Leida Järvi kirstu juures ja ütlesid temale oma järelehüüde — ja nüüd — seisame valutava südamega siin ja jätame Sinuga jumalaga, sest nüüd oled Sina saanud loa puhkama minna.

Ei, mitte päriselt jumalaga, sest Rudolf Lipp jääb alatiseks meie keskele elama oma köitva isiksuse, oma energia ja oma sügavalt hingestatud lavakujudega. Asendamatu tähena jääb ta särama meie teatriajaloo lehekülgedele.

Eesti Rahvusteatri nimel tänan Sind kõigi nende pikkade aastate eest, mil meil oli võimalik koos mängida selles lõputute kujude mängumajas.

Puhka rahus, armas sõber, kuni kohtume jälle suure Looja palge ees.

Lydia Vohu

Major August Võhma

IN MEMORIAM

8. aprillil suri Chicago lähistel Oakwood Hill'is 71-aastane major August Võhma, kes pärines Virumaalt Sondast. Lõpetanud Rakvere Poeglaste Reaal-gümnaasiumi 1931. a. ja Sõjakooli kursuse suurtükiväelasena, ülendati ta lipnikuks 1934. a. Pärast Sõjaväe Tehnikakooli suurtükiklassi lõpetamist 1940. a. ülendati leitnandiks.

II maailmasõja sündmuste keerises mobiliseeriti venelaste poolt, kuid pärast lahinguid Saksa üksustega õnnestus tal põgeneda kodumaale. 1943. aastal, olles ülendatud kapteniks, aitas kaasa suurtükiväe üksuste loomisele Eesti Diivisi koosseisus. Ta võttis osa 1944. a. rasketest tõrjelahingutest Narva jõe joonel ning Sinimägedes ja sai Liibavi juures haavata samal aastal. Majoriks ülendatuna oli ta tegev diviisi üksuste reorganiseerimisel Neuhammeris, täites rügemendiülema kohustusi, võideldes pealetungivate venelaste vastu Breslau ruumis. Sõja lõpul sattus Tshehhoslovakkiasse, kus tal viimaks õnnestus põgeneda venelaste sõjavangistusest ja jõuda Lääne-Saksamaale. 1950. a. õnnestus tal pääseda Rootsi ja sealt 1956. a. asuda USA-sse, elukohaga Chicago. Siin ta alustas võitlust vaimsete relvadega kiriklikul ja rahvuslikul tööpõllul, kus töötas viimse hingetõmbeni.

Õp. E. Pähn oma leinateenistuse kõnes hindas lahkunud kauaaegse koguduse esimehe ja suure sõdalase tööd, märkides tema andumust eesti kirikule ja rahvale. Ta teenis Chicago Pauluse kogudust nõukogu esimehena 25 aastat suurima hoole, ustavuse ja armastusega. Isegi haigena ratastoolil ta laskis ennast kanda kirikusse.

Kuna August Võhma, kui hingestatud rahvuskaaslane, kuulus Chicagos kõigisse paiklikesse organisatsioonidesse, siis oli talle palju soojasõnalisi järelhüüdeid. Chicago Eesti-Soome meeskoor ja Chicago ning Põhja-Illinois ühendatud segakoor avaldasid austust oma ustavale kooriliikmele kahe lauluga.

E. P.

KIRIKU

OTTAWA EESTI EV.-LUTERI USU PAULUSE KOGUDUS

Õpetaja O. Gnadenteich
Kirik: King Edwardi ja Viljordi tänavate nurgal

JUMALATEENISTUS on laupäeval, 20. mail kell 6 õ. (mitte kell 4 nagu harilikult) Laululehed.

Jüri Lossman surnud

Eesti rahva populaarset „Jooksu Jüri", legendaarset maratonijooksjat Jüri Lossmani ei ole enam. Ta suri 93-aastasena Stokholmis Danvikshemi haiglas 1. maikeskpäeval. Jüri Lossman oli esimene eestlane, kes olümpiamängudel iseseisvale Eestile tõi hõbemedali aastal 1920 Antverpenis, kus ta aeg oli 2:32,48. 1923. a. võitis ta Göteborgis kogu maailma eliiti samal distantsil. 1928. a. osales ta suures Ameerika üle-mandri jooksus. Tema nimel olid kaua pikamaajooksus Eesti rekordid.

J. Lossman oli sündinud 5. veebruaril 1891 Kõo vallas Kabala mõisa kupja pojana. Kasvas üles Tallinnas ja õppis ära hõbesepa-kullasepa ameti. Töötas sel alal ka Stokholmis. Tema enese soovil toimusid matused vaikselt ainult perekondlikus ringis.

Autoõnnetus oli saatuslik eesti teadlasele

23. aprillil teel koju Philadephia aiandusklubi koosolekult sai liiklusõnnetusel surma dr. Helga Meksi-Süld, keemiadoktori abikaasa. Autot juhtis dr. Meksi-Süld, kellele nelja bloki kaugusel kodust vasakut pööret teha sõitis otsa teine auto. Dr. Meksi-Süld viidi raskete vigastustega haiglasse, kus ta paar tundi hiljem suri. Abikaasa pääses tõsisemate vigastusteta. Pärast selgus, et õnnetuse põhjustaja oli olnud langetõbine.

Lasteaia noored austasid emasid

Lasteaed saatis uue lennu noori täienduskooli

Möödunud laupäeva hommikul tähistas T.E.S. Lasteaed emadepäeva samaaegselt kooli lõpuaktusega. Kaunis kevadpäev andis kõigile külalistele päiksehelgi silmisse, lastel oli aga palju öelda emadele, kellele kaks hellakest kinnitasid emaarmastuse tunnuseks rinnale lilleõie.

Lõpuaktusel oli üheks osaks õpilastööde näitus. Suurel külgseinal oli klassiti päris kunstinäitus, alates nooremate veel ebalevate värvikatsetustega kuni lõpuklassi leidlike ja kunstipäraste tulemusteni. Osa neist jäävadki ESTO-84 ajal õpilaste kunstinäitusele väljapanekuiks.

Lavale, kuhu samuti oli paigutatud õpilaste värviküllaseid töid, asetunud õpilaspere ees ütles avasõna lasteaia juhataja Helle Arro. Ta ütles, et jälle ollakse kogunenud emadepäeva ja lasteaia lõpuaktuseks. Hellakesed on emadele rinnale kinnitanud lilleõie.

„Meie hindame neid emasid, kes oma lapsed on toonud siia, et neid eestlasteks kasvatada.

Õppeaasta jooksul on peetud mardipäevi, jõulupuu, vastlapäev, Eesti Vabariigi aastapäev ja emadepäev, mis on olnud sündmusteks õpilaste elus", märkis H. Arro.

Kuna lasteaial on tubli juhatus, siis on töö hästi õnnestunud. Eesti lasteaed töötab kooperatiivi alusel, milleks on kõigi vanemae kohus kaasa aidata. Täna on lõpuaktus ja ta lootis, et kõigil lõpetajail on võimalus täienduskoolis edasi õppida — seal noori oodatakse.

Puudutades möödunud kooliaastat, ta ütles,

et see on talle isiklikult olnud huvitavaks aastaks.

Ta hindas kasvatajate tööd, kes on olnud väga tublid ja soovis siis kõigile head emadepäeva.

Lasteaia koor, III, IVA ja IVB klassid laulsid „Emake", „Tervitus emale", „Päike paistab" ja Laps ja tuul"; I ja II klassid „Pardikesed", juhatas lasteaia lauluõpetaja Heidi Laikve. Rahvarõivais Jennifer Peterson deklameeris „Kui ma ükskord suureks kasvan", Paul Sehr mängis kaks viiulipala, III klass esitas deklamatsiooni „Kallis emake", ja Kersti-Li Kuutan esitas klaveril eesti rahvaviisd „Kui ma hakkan laulemaie" ja „Miks sa nutad?"

Kasvataja Ene Rannala pidas kõne lõpetajaile, öeldes et täna ollakse koos pidulikumalt tähistamaks lasteaia lõpetamist, misjärel noored lähevad sügisel edasi täienduskooli I klassi.

Ta ütles, et ta on kindel, et lõpetajaist sirguvad tublid eesti noored auks oma isale ja emale ning soovis siis noortele head suvepuhkust.

Siis toodi lavale lasteaia traditsiooniline lillerõngas, millest iga lõpetaja läbi astus koolijuhataja juurde, kes neile rinnale kinnitas lasteaia lõpumärgi. Üksteise järel tulid Heikki Jaason, Kalev Jaason, Mart Kaljurand, Merike Kolga, Diana Kulpa, Kersti-Li Kuutan, Ingrid Randsalu, Paul Sehr ja Jaan Silmberg lõpumärki vastu võtma; lõpetaja Raivo Uukkivi ei olnud saanud lõpuaktusele tulla.

Lõppsõnas T.E.S. Lasteaia juhatuse esinaine Male Ilves mainis, et lõppenud on laupäeviti Eesti Majas klassides käimine.

Ta soovis lõpetajaile õnne uuteks ettevõtmisteks ja avaldas lootust, et neile on lasteaiast jäänud head mälestused.

Lõpuks andis ta informatsiooni ESTO-aegse lasteaia organiseerimisest, mis saab toimuda vaid siis, kui on vähemalt 15 last; praegu neid nii palju ei ole.

Ka kutsuti lavale lasteaia juhataja ja kasvatajate pere, kellele väikesed tütarlapsed andsid tänutäheks lilli ja M. Ilves avaldas neile suurimat tänu tehtud töö eest. Lõpuks ta teatas, et lasteaias alustatakse uuesti tööga laupäeval, 15. septembril.

Eestis ilmus kiriku album

Rootsi on jõudnud kodumaal välja antud album „Eesti Evangeelne Luterlik Kirik" (EELK Konsistooriumi väljaanne suures kaustas, 52 lk. illustreeritud, trükiarv 2000 eks). Peapiiskop Edgar Harki saatesõnast näib, et see on esimene taoline väljaanne pärast aastat 1956. Läbinisti on teoses eriliselt rõhutatud „rahutegevust".

Peapiiskopi läkituses mainitakse: „Mõned imperialistlikud riigid valmistuvad uuteks sõdadeks, toodetakse kõige koledamaid tuumarelvi". H. L. Stillverki jutluses vaadeldakse ristiusu ajalugu. Oleviku osas on tähendusrikas juba seegi „kui terve koguduse peale üksainus noor leeri tuleb, üksainus noorpaar aastas tee leiab altari ette, üksainus inimene rahus hinge heidab." Soovitatakse eeskuju võtta roomakatoliku kirikult.

E. Salumaa kirjutab armulauaõpetuse piirjoontest. Ära on toodud Luterliku Maailmaliidu Euroopa kirikute konverentsil 11.09. 1980 peetud ettekanne rahu teemal (H. Zeddies).

Sõnum on ka Moskvas peetud Ülemaailmsest konverentsist „Religioonide esindajad elu päha anni päästmisel tuumakatastroofist".

Ära on toodud Luterliku Maailmaliidu peasekretäri Carl. H. Mau ettekanne, milles puudutatakse maailma probleeme üsna ühekülgselt.

Album sisaldab juubelikirjutusi, järelhüüdeid ja kirikuelu kroonikat. Meenutatud on ümmargusi tähtpäevi seoses kiriku- ja kultuurilooliste isiksustega nagu Jakob Hurt, O. W. Masing, Johannes IV Kyvel, Villem Reiman ja Heinrich Stahl. Fotodel esinevad peapiiskop, konsistoorium, Pindi kirik, pilte kongressidelt ning Rahvaste Sõpruse ordeni üleandmine J. Käbina poolt peapiiskop Hargile a. 1978.

Näib, et albumi väljaandmine on saanud teoks

peamiselt selles leiduva ja N. Liidu suhtes soodsa rahuprobleemide käsitlemise tõttu.

Album oli trükki antud aprillis 1983.

Vajatakse
KODUHOIDJAT
7. ja 10. a. tütarlaste järelevaatajaks alates septembrist
Hel. 249-0439

Teadaanne

Registreerimine TENS'i Jõekääru lastesuvekodusse on alanud ja kestab 15. juunini. Suvekodu avatakse tänavu esmaspäeval, 16. juulil kell 12 päeval. Suletakse laupäeval, 11. augustil. Lähemaks informatsiooniks ja registreerimiseks palume helistada Helle Arrole, tel. 449-4209 või kirja teel 48 Fairhill Cresc. Don Mills, Ont. M3A 1N6

Espoo meeskoor külastab Kanadat

Igal kevadel on mõni Soome koor külastanud Põhja-Ameerikat. Tänavu on esimeseks külaliseks Espoo (Helsingi haaberlinna) Espoon Mieslaulajat, kes viibivad siinsel mandril 1. juunist 16. juunini. 44-liikmeline koor laulab Torontos, 3. juunil Agricola kirikus kell 7 õhtul. Esinemised on veel Sudburys, Sault Ste. Maries, Thunder Bays ja Chicagos.

Väiksemaid
REMONTTÖID
majade juures:
elekter, puutööd, torutööd (plumbing), kraanid, klosetid jm.
Helistage — J. MEIUSI 225-3283

Omar Daniel esitab oma helitööd

Noore helilooja ja klaverikunstniku Omar Daniel'i kompositsioon kitarrile ja klaverile — Excursions, esitatakse International Guitar Festival in Toronto — „Guitar '84" kavas, Toronto ülikooli MacMillan kontsertsaalis, Edvard Johnson'i hoones, 29. juunil 1984. a. Kitarril esineb Rachel Gauk ja klaveril Omar Daniel.

Soomes ei ordineerita naisõpetajaid

HELSINGI — Soome luteri riigikiriku sinod lükkas 11. mail tagasi naisõpetajate ordinatsiooni. Sellekohast ettepanekut on kaks aastat kaalutletud ja hääletamisel ei antud sellele vajalikku kolmneljandikulist enamust. Hääletuse tulemused olid tagasilöögiks uuele peapiiskopile John Vikströmile, kes on soovitanud, et sinod alustaks naisõpetajate ordineerimisega.

Vaade T. E. S. Täiendusalgkooli õpilasperele emadepäeva aktusel. Foto: Vaba Eestlane

Emadepäev Eesti Täienduskoolis

Möödunud pühapäeval toimus Eesti Maja suures saalis tavakohane Eesti Täienduskooli emadepäeva aktus. Osavõtjaid-noortesõpru oli saalitäis ja saabumisel kinnitati õpilaste poolt emadele ja vanaemadele rinda kaunid kevadõied. Saali fuajees oli rikkalik müügilaud saadaoleva õppe- ja lastekirjandusega, samuti olid saadaval aktuse kavad õpilaste poolt kaunistatud kaaneümbrisega.

Aktuse avasõnas koolijuhataja Enn Ründva nimetas, et käesolevaga tahab E. Täienduskooli õpilaskond öelda kas või kord aastaski emadele tänu kõige selle eest, mida need oma lastele iga päev pakuvad.

Kava alguseks laulis õpilaskoor Georg Ots juhatusel laulud „Tänu emale", „Sääl on me Eesti", „Kodumaa tammed" ja „Me koome kangast", mille järele I kl. õpilased deklamatsiooniks lugesid „Emale". Järgnesid klaverisoolo Leida Maelt, V ja VIb kl. õpilased deklameerisid H. Leivati „Lubadus" ja Tamara Tambre ja Trina Läte laulsid „Kallis emakene".

Aktusekõneks sai sõna E. Täienduskooli alg- ja keskkooli lõpetanud end. õpilane Maiki Andre-Lupp. Ta tervitas kõiki aktusel kohalolevaid aukülalisi — emasid ja vanaemasid — aga ka neid, kes meie kodumaal või mujal viibivad või lahkunuina ainult veel mälestusis elavad. Emadepäeva pühitsemise mõte toodi Eestisse Soomest ja aastaid kestnud üha suureneva tähistamise järele nimetati iga-aastane maikuu teine pühapäev aastal 1936 ametlikuks emadepäevaks. Kord aastas tehakse vahe igapäevasele kiirusele ja tõtule, et meenutada kõiki emasid. Edasi nimetas kõneleja, et emalikud tunded tekivad tütarlapses juba varakult nukkudega mängides, millest kasvab headus, hool ja emaarmastus naise südames. „Ema" on kauneima kõlaga sõna ja kuigi laps seda oma kõnelemisel otse tüütuseni kordab, on see emale endaleği siiski väga armas kuulda. Laps tahab suureks sirgudes olla ema sarnane ja ka seda hindab ta sageli alles hiljem, miks ema vahest kuri ja keelaja on olnud. Armastuse-sild aga, mis on ema ja lapse vahel, jääb alatiseks püsima.

M. Andre-Luppi sõnavõtt toimus soravalt ja väga heas eesti keeles.

Kõne lõppedes lauldi ühislauluna hardumuslik hümn emale „Ema süda".

Seejärele deklameerisid Marja-Leena Roos ja Kristina Nõu Ernst Enno „Emakese" ja II kl. õpilased esitasid pearätikuis ja korvidega laulutantsumängu „Marjule". Lembi Veskimets klaverimängus edasijõudnuna mängis W. Mozarti „Fantasie in D-minor" ja III kl. õpilased lugesid omaloomingut „Mis on emadepäev?" Hääleköndaja kasutamine olnuks sealjuures deklameerijaile kasuks.

„Mõtteid emadepäevaks" esitas Erik Silmberg, akordionil mängis Martin Roos ja klaveril esitas rahvaroivais Peter McConnon Haydni „Allegro in E Flat". Lõpposas mängis vilunult Ricky Hiir akordionil Charles Magnante „Waltz Allegro" ja Trina Läte L. van Beethoveni „Für Elise". Viimaseina tantsis T.E.R.R. „Kungla" lasterühmast seitse tarmukat paari neli rahvatantsu Linda Roosipuu juhatusel, pillimeheks akordionil oli Peeter Jeeger.

Pärast lühikest vaheaega esitati üks vaatus O. Lutsu „Kevade" dramatiseeringust Endla Komi lavastusel. Tervikuna tuleb see lavale ESTO-84 ajal, andes huvitava pildi Tootsi tempudest ja tolleaegsest koolist üldse. Kasutusel oli ajastule vastavaid kostüüme ja uhiuued selleaegsed koolipingidki olid kohale toodud. Erinevate karakterite kujundamine näib noortel näitlejatel tõsiselt käigus olevat ja luigi esinemine vajab veel lihvi ja ülemängimiste kärpimist, on loota, et „Kevade" lavastus ESTO ajaks suurepäraselt õnnestub. Tegelased olid: Toots Peter Sõrra, Arno — Glen Leis, Teele — Ingi-Mai Loorand, koolmeister — Heino Halling, köster — Richard Pulk, Juhan Lindau, Richard Laanvere, Erik Valter, Peter Roose, Sandra Rannu, Paul Pint, Hillar Sõrra, Ingrid Jürman ja Pia Metsala.

Aktuse lõppsõnas koolikomitee esimees Hans Lupp tänas kõiki esinejaid, kava juhatajaid-õpetajaid lilledega, ka külalisi rohkearvulise osavõtu eest, mille järele lauldi hümni.

Ingliskeelne ESTO-84 informatsioon

Ilmus ingliskeelne informatsioonileht pealkirjaga „What is Esto?". Esikülje illustratsiooniks on väike kaart, mis näitab Eesti asukoha Euroopas. Lühikesele Neljandate Ülemaailmsete Eesti Päevade olemuse selgitusele järgneb nende ürituste kirjeldus, mida eesti keelt puudulikult või üldse mitte valdajad võiksid hästi nautida. Teine leheküg toob lühendatult ürituste kalendri. Kolmandal leheküljel on pääsmete tellimisleht lühendatult 19 üritusele. Viimasel leheküljel on kaks pilti, aupatroonide nimed ja hotellitoa reserveerimisleht. Trükiarv on 4000 eksemplari.

Informatsioonileht on tasuta, saadaval Eesti Majast või posti teel. Seda saadetakse meeleldi ka teie poolt antud aadressil otse võõrastele. Lehti on saadetud ka eesti organisatsioonidele, eriti Ühendriikides ja Kanadas. Eriti vajalik oleks, et see ingliskeelne leht jõuaks eestlaste ühisüritustest eemalejäänute ja eesti keelt puudulikult valdajate kätte, kaasa arvatud segaabielulised.

Uus omanik — eestlane
MAISON SUISSE RESTAURANT & DINING ROOM
Alkohol
513 Bloor St. W. — Tel. 532-3664
„FONDUE" ja EUROOPA TOITUDE SPETSIALIST
Avatud 7 päeva nädalas kella 5 p.l.—1 öösel
Omanik H. NURMEOTS

Käesolevateks EESTI PÄEVADEKS kaunistage oma kojad!
PAJOS PAINTERS — 463-4430
TIPP-TOPP TÖÖ

S. Hoppe Cleaning & Building Care Ltd.
Puhastan keemiliselt vaipu, mööblit ja akende pesemine.
Söögituba, elutuba ja koridor $59.95
SAMUEL HOPPE
Äris: tel. 686-4030 Kodus: tel. 686-4395

EESTI LILLEÄRI
AARDVARK
1065 STEELES AVE W
NORTH YORK ONT
M2R 2S9
736-1170
Kodus 223-0201
AARDVARK FLORIST LTD
Omanik LINDA SEPP
Avatud 7 päeva nädalas Lillede koju viimine.

TÄHELEPANU, MEIE KLIENDID!
PRAEGU ON VIIMANE VÕIMALUS PAKKIDE SAATMISEKS EESTISSE SIIN ETTEMAKSTUD TOLLIGA.
Alates 1. juulist 1984 ei saa enam ettemakstud tolliga pakke Nõukogude Liitu saata.
Pärast 1. juulit võite saata pakke, kuid pakisaajad Eestis peavad ise maksma tolli.
Isegi sellises olukorras oleme meie võimelised teile pakkuma usaldusväärset teenimist ja soodsamaid hindu kui teised.
KIIRUSTAGE! AINULT MÕNED NÄDALAD VEEL!
Tavalise postiga 5 kg — $19.— 10 kg — $34.—
SAVE-O-WAY PARCEL SERVICE
A DIVISION OF 547319 ONTARIO LTD.
331 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2M8
Tel. (416) 532-3042
HAMILTONIS: 747 Barton St. E. — Tel. 544-3603

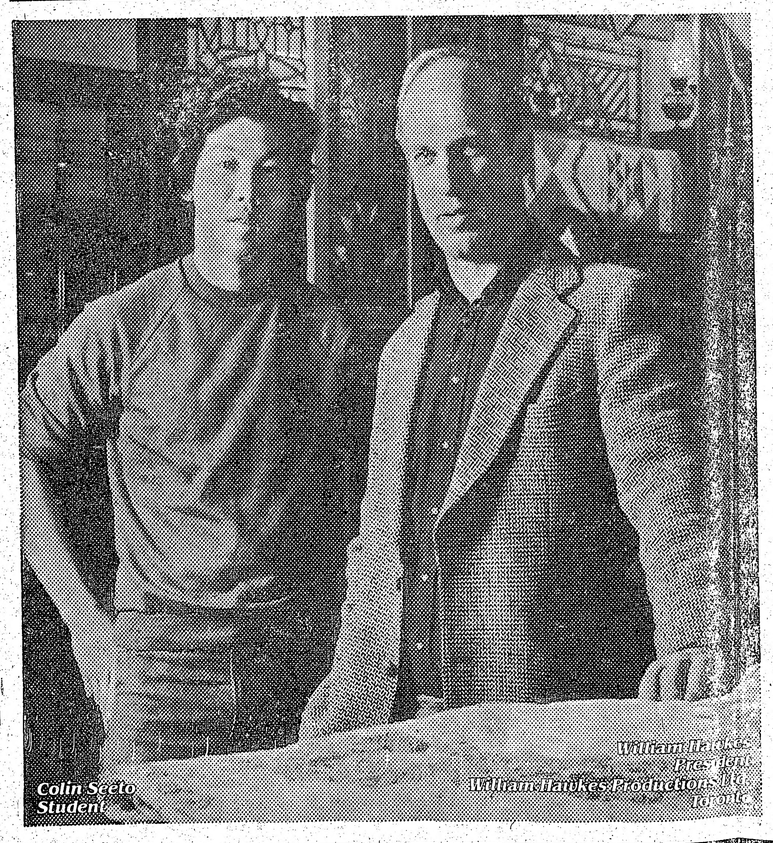

Colin Seeto
Student

William Hawkes
President
William Hawkes Productions Ltd.
Toronto

The Ontario Youth Employment
PROGRAM MAKSAB $1.25 TUNNIS COLIN'i PALGAST

On teil sel suvel vaja abi? Ontario ettevõtted ja farmerid, kes palkavad suveks abitööjõudu, võivad saada palga tasumiseks toetust ONTARIO YOUTH EMPLOYMENT PROGRAM'i käest.

TÖÖANDJAD PEAVAD:
- looma uue töö, regulaarsele ja hooaja tööle lisaks selle programmi perioodi jooksul.
- peab andma 25—40 järelevaatajaga töötundi nädalas 8—20 üksteisele järgneva nädala jooksul.
- kel on Ontarios aktiivselt töötav ettevõte või farm vähemalt üks aasta enne 16. apr. 1984

TÖÖTSIJAD PEAVAD:
- olema 15—24-aastased.
- elama alaliselt ja olema õigustatud töötama Ontarios
- ei tohi olla tööandjaga sugulane

KÄESOLEVAL AASTAL OYEP TÖÖTAB 16. APRILLIST KUNI 20. OKTOOBRINI. OYEP on populaarne programm. Andke kohe sooviavaldus sisse. Viimane tähtpäev avalduse sisseandmiseks on 8. juuni 1984 või varem, kui summad varem otsa lõpevad.

Ontario Youth Employment Program
1-800-387-1290
Ontario aitab teid palgata vajalikku tööjõudu.

ONTARIO YOUTH EMPLOYMENT PROGRAM
Ministry of Municipal Affairs and Housing
Subsidies Branch,
Queen's Park Toronto, Ontario M5G 2E
Ontario
Ministry of Municipal Affairs And Housing
Claude Bennett, Minister
William Davis, Premier

SPORT

MALE

Eestlaste malemeeskond tuli võitjaks

Toronto Eesti Maleklubi külastas 8. mail Scarborough'is asuvat West Hill Maleklubi, kus peeti ühe-vooruline meeskondade võistlus kümnel laual. Maletati vaheldu-vate värvidega ja igal mängijal oli 60 minutit mänguaega. Eestlased saavutasid viis võitu ja ühe viigi, tulles sellega turniiri võitjaks 5,5 punktiga.

TEM meeskonna laudade järjekord (sulgudes reiting):

1) Jaak Triefeldt (1775), 2. Andrus Kõresaar (1534), 3) Olav Randoja (1624), 4) George Orgusaar (—), 5) Andres Loorits (—), 6) Lembit Joselin (1499), 7) Valdeko Pikkand (1466), 8) Valter Puna (—), 9) Jaak Järve (1437), 10) Peter Smeelen (1351).

West Hill Maleklubi mängijad:

1) E. Mucigant (1833), 2) R. Buchan (1747), 3) V. Bhapkar (1632), 4) E. Sinko (1585), 5) M. Szilagyi (1512), 6) J. Puusa (1493), 7) G. Armstrong (1312), 8) G. Bugg (1217), 9) P. Kosir (—), 10) K. Howes (—).

☆

Aprillis peeti Toronto linna 1984. aasta lahtine malevõistlus seitsmes voorus. Kõik „reitidega" maletajat, 114 osavõtjat mängisid ühes klassis ja „reitideta" 24 maletajat võistlesid omavahel. Turniirist võtsid osa kaks eestlast, Ingvar Liitoja, kes saavutas 4,5 punkti ja V. Pikkand, kes sai 3 punkti. Esikohta jagasid kolm maletajat kõik 5,5 punktiga.

☆

Lembit Joselin on korraldanud Toronto Eesti Majas meie algkooli noortele male treeningut igal teisipäeva õhtul ja osavõtjaid on alati olnud 10—15 vahel.

☆

ESTO-84 malevõistlustele on Austraaliast registreerinud Karl Raynard ja Urmas Aavelaid. Kohalikkude maletajate registreerimine on käsil ja seda on võimalik teha järgmisel TEM maleõhtul, 24. mail kell 7 õhtul Toronto Eesti Majas. Sellele maleõhtule on kutsutud külalisi ja on loota mitmeid soome maletajaid. Mängijaid palutakse varakult end registreerida. Kõik malehuvilised on teretulnud.

Selle malehooaja suursündmuseks, enne ESTO-84 on meeskonnavõistlus Austria Maleklubiga, mis peetakse 6. juunil kell 7.30 õhtul Austrian Club „Edelweiss" ruumes, 207 Beverley Street. Ka pealtvaatajad on teretulnud.

Spordimärkmeid

Austraalia meistrivõistlustel jooksis B. Frayne 400 m ajaga 45,96, M. Hillardt 1500 m — 3.36,26, G. Honey hüppas kaubust 8.15; naistest saavutas S. Cook 5 km käimises aja 22.04,42, mis on parem ametlikust maailmarekordist.

☆

Lääne-Saksamaal peetud rahvusvahelistel võistlustel tõukas ameeriklane A. Wolf kuuli 21.73.

☆

Kanada Kergejõustiku Ühingu 100-aastane juubel toimus 11. aprillil s.a. Selle tähistamiseks korraldatakse „Run Canada" nädal ajavahemikus 13. kuni 21. maini.

RISTSÕNA NR. 1195

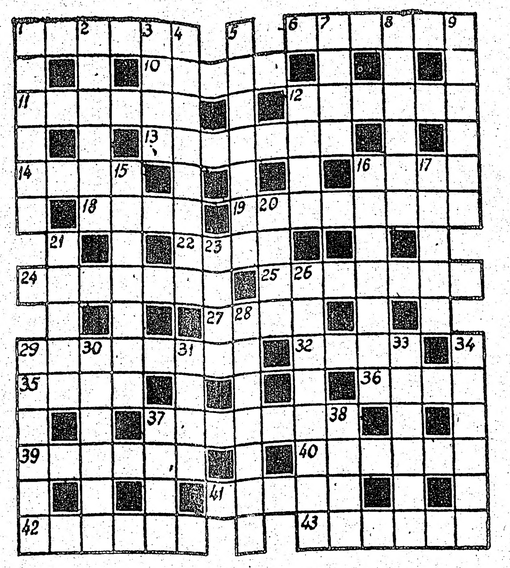

Põikread: 1. Eesti kirjanik-ajakirjanik Ameerikas, 6. Linn Eestis, 10. Mitte koos, 11. Geomeetriline keha, 12. Paleus, 13. Abitu, 14. Vahend ukse või akna sulgemiseks, 16. Parem, 18. Pragu, 19. Rüüstama, 22. Maatükk meres, 24. Lühikese toruga suurtükk, 25. Pisikene, 27. Tasane, võrdne — ingl. keeles, 29. „Kana", kes pole lind, 32. Eraldatud linnaosa, 35. Võõrapärane mehenimi, 36. Neli ühesugust konsonanti, 37. Silituse, 39. Koha määrsõna, 40. Sõiduk kolme hobusega, 41. Jordaania pealinn, 42. Pidavat tooma õnne, 43. Karistusasutus.

Püstread: 1. Mütsimärk, 2. Lohakil, laiali, 3. Mitte surnud, 4. Vaikselt, 5. Maht, 7. Meheõde, 8. Linnriik muistses Kreekas, 9. Kellegi alla kuuluma, 12. Ida poole, 15. Omaaegne vapside ajaleht, 16. Teatud kindlad käitumisreeglid, 17. Mängukaart, 20. Tuleb tasuda, 21. Masininimene, 23. Paguluses surnud eesti maalikunstnik, 26. Hingeliselt rõhuv, 28. Silmitsema, 29. Ajaviitmise- ja kohtumisekoht, 30. Mootori liik, 31. Tegi lahti, 33. Otsimine, 34. Lõputa, 37. Põgenemine, 38. Naisenimi.

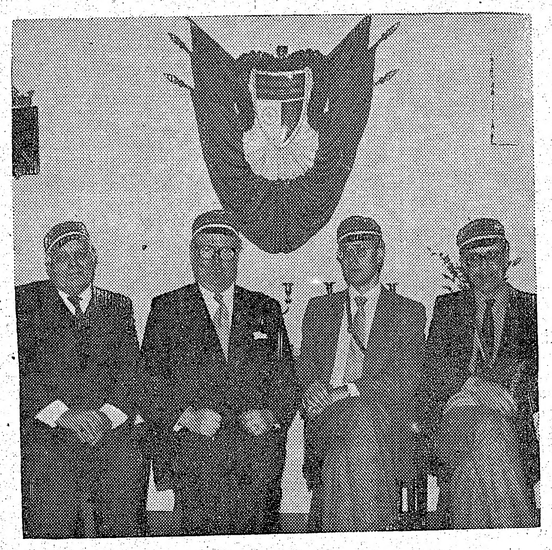

Korp! Frat. Estica valis oma uutes ruumides Stokholmi Eesti Majas 1984. aasta eesseisuse. Pildil vasakult laekur Herbert Iir, subseenior Viljar Nairis, seenior Henri Malvet ja vanamees Tõnis Värbu. Pildilt puudub kirjatoimetaja Heigo Laas. Foto: Rein Liiv

RISTSÕNA NR. 1194 LAHENDUS

Põikread: 1. Markus, 6. Joosep, 10. Baars, 11. Hunnik, 12. Kukkel, 13. Ninakas, 14. Alus, 16. Clot, 18. Susi, 19. Ekstrakt, 22. Nora, 24. Partner, 25. Laemaal, 27. Loks, 29. Marinaad, 32. Pink, 35. Uluk, 36. Aare, 37. Vaivara, 39. Taamal, 40. Aimdus, 41. Tsink, 42. Ridala, 43. Tihnik.

Püstread: 1. Mühkam, 2. Rangus, 3. Ubin, 4. Sakiline, 5. Kraater, 7. Orus, 8. Sakala, 9. Palett 12. Kaks, 15. Suutlik 16. Cremona, 17. Oksad, 20. Kalk, 21. Kaval, 23. Orla, 26. Aspirant, 28. Odavise, 29. Muster, 30. Rulaad, 31. Aval, 33. Kardan, 34. Teisik, 37. Vall, 38. Aiki.

ILMUS:

S. EKBAUMI LUULETUSKOGU

ÕHUMÄRGI ALL

Hind $10.– pluss saatekulu $1.75

Saadaval Vaba Eestlase talituses

Robert Kreem

Mälestusi ⊙ Tähelepanekuid ⊙ Otsinguid noorusaastaist

„VANDEGA SEOTUD"

237 lk. $15.—

Müügil „VABA EESTLASE" talituses

MAARJAMAA kirjastusel ilmunud raamatud müügil Vaba Eestlase talituses

Jüri Uluotsa „Eestlaste lepingud võõrastega XIII sajandil"	**$4.—**
Uku Maasing „Udu Toonela jõelt"	**8.—**
Uku Maasing „Pihtidele Pyydes"	**6.—**
„poety estoni" — eesti luule antoloogia itaalia keeles	**6.—**
Kalju Lepik — Death has a Child's Eyes	**6.—**
Salasoo ja Salo — Välis-Eesti perioodika	**6.—**
V. Salo — Riik ja kirikud	**4.—**
Anführung zu der Etnischen Sprach (Esimene katse eesti keele grammatika ja sõnaraamatu koostamiseks)	
H. Stahli sulest aastal 1637)	**6.—**
Reedik Willem Wilmanni „Valmid"	**6.—**
Blaise Pascal — Mõtted	**4.—**
Antonio Possevino — Kiri Mantova hertsoginnale	**6.—**
Arno Vihalemm — Kunstnik eesti kirjanduses	**4.—**
Aarand Roos — Juutide kuningas Tallinnas	**6.—**
Ilona Laaman — Üks üsna kerge haigus (luuletused)	**6.—**
Kangver — 40 küünalt	**6.—**
R. Tagore — Puuviljapõim	**6.—**
A. Roos — Jumalaga, Kars ja Erzurum	**6.—**

PLUSS SAATEKULU 50 c IGALT RAAMATULT

ANDRES KÜNG

MIS TOIMUB SOOMES

Kirjastus Välis-Eesti & EMP

311 lk. Hind $14.00 br. + saatekulu 50c

Eesti ajakirjaniku teos põhineb laialdasele allikmaterjalile. Ta analüüsib Soome sise- ja välispoliitikat, riigi tänapäevast olukorda ja suunda, Nõukogude Liidu Soome-politikat, Soome valitsust presidendist parteideni ja palju muud, tuues Soome saatusest huvitatud lugejaile palju uusi andmeid.

Müügil Vaba Eestlase talituses

Kummelite suvi

Aili Helm

Pühendatud kodumaa noortele

41.

Pärastlõuna polaarpäike vaatas kaht kõndijat tundras sooja pilguga. Nad olid paberikotti murakaid korjanud. Nüüd noppisid nad marju suhu. Paljukest sellest neid aastatuhandeid on olnudki, kui saurused sellesama päikese all marju sõid? Ah, mitte saurused, vaid metasaurused.

Toomas pakkus Piretile peotäie marju, kes neid vastu võttes ütles: „Aitäh!" ja küsis: „Kas need on tuudamimarjad?"

Mees haaras neiu oma embusse: „Teie olete mulle nagu õhk — ja mina ei ole anaeroob! Ma armastan teid, Piret! Armastan ja igatsen!"

Piret tõmbas pea tagasi ja naeratas. Aga Toomas jätkas: „Miks te ei üle, nagu ütlema peab? Miks te oma suu nii suletuna hoiate?"

Tüdruk pani oma ninaotsa vastu mehe ninaotsa ja sulges oma huultega mehe suu. Siis tõmbus ta järsku tagasi ja küsis: „Kes siis lahtise suuga suudleks?"

Nüüd ei saanud Toomas enam teisiti kui nii, et surus tüdruku kõvasti oma sülelusse. Aga selle naise vastu oli ta kangelase jõud võimetu. Tüdruk oli juba teisel murakamättal ja naeris: „Uskumatu Toomas! Näeb, aga ei usu!" Ta tegi siis väikse pausi ja ütles vaikselt: „Algas ju üks luuletus niisiis:

Tundra oli tühi ja lage
enne kui Eeva loodi . . ?"

Eeva on teil siinsamas. Ainult — õuna asemel pakub ta teile — muraka!" Ning asetudes mehe juurde pani talle naeratades kaks murakat suhu.

„Piret!" peaaegu karjatas mees, „seda ei saa ju teisiti mõista kui selget vastust?!"

„Härra Aadam, mis on patumurakas?"

„Minu vaimustus ulatub taevani," ütles Toomas ja ulatas Piretile äsjanopitud kidura tundranelgi.

„Läheb ja laulab ja lill on tal käes!" ütles Piret ja lisas pisikese pausi järele: „Friedebert Tuglas."

„Ja ees on meri ja taga on metsad," lisas õnnelik ja hoopis segaduses Toomas.

☆

Kell viis hommikul helises äratuskell. Piret tõusis istukile ja vaatas kinnisilmi lamavat Toomast. Ta tõmbas peopesaga üle mehe juuste. Siis silitas ta sõrmega Tooma üht ja teist kulmu. Toomas naeratas läbi une. Aga Piret kõneles tasasel häälel: „Nüüd joonistan nina, nüüd suu. Nüüd teeme silmade alla ripsmed. Oi-oi, ninasõõrmed jäid joonistamata!" Ta pistis oma väikse sõrme ühte ja teise Tooma sõõrmesse ja nüüd kargas see istukile: „Jumal appi, tere hommikut!"

☆

Juba hakkasid päevad kiirenema, aga Tooma ja Pireti õnn aina suurenes. Sadas vahest väga külma vihma, millest hoolimata Toomas igal õhtupoolikul noppis Piretile kimbu kummeliõisi. Nad jalutasid iga päev, hoolimata sellest, kas sadas vihma või paistis päike. Nad tegid edasi oma ajalehte — vaja oli ju levitada raadiost kuuldud maailmauudiseid; aga nad jätkasid ka õppimist ,nad jõudsid edasi — ja pidasid juba pisikesi dialooge ladina keeles.

„Mis meist saab?" küsis Toomas uduvihmasajuses tundras Piretilt. „Mina igatahes enam ilma teieta elada ei saa."

„Toomas, Toomas!" ütles Piret ja püüdis seda teha naljatoonil, aga see kostis nagu ohe. „Tundra kattub varsti paksu lumega. Eeva ja Aadam aetakse Paradiisist välja . . . Aga, aga — veel pole aeg ohata!"

☆

Laagrite ühendatud kultuurbrigaade ähvardas tööpuudus. Enamik poliitvange olid saanud vabakäiguload — ja keegi ei jäänud ju ometi traatide vahele mingit etendust vaatama või kontserti kuulama, kui mõnes teises rajoonis oli sõbramehi, kellega sündis kogu maailma suuri asju arutada. „Kultbrigaad" mõtles ennast sellega vee peal hoida, et sügisel endale tühjalt seisva linnateatri hoone üürib ja seal etendusi andma hakkab. Kutselisi näitlejaid oli selles vabakäiguvangide teatrirühmas küll ainult üksikuid, aga amatööride innukus korvas kõik puuduvad teadmised ja oskused.

Teise rajooni eestlased olid kustki leidnud Eduard Vilde „Pisuhänna" venekeelse tõlke „Domavoi" ja soovitasid selle võtmist repertuaari. Nad lubasid garanteerida kaks teatritäit eesti publikut. Näidendit hakati õppima ja harjutama nii hoolega, et oktoobris lubati esietenduseni jõuda.

„Las ukrainlased ja venelased mängivad eesti rahvale, tühja sellest, et vene keeles! Ikkagi terve teater meie päralt ja meie näidend . . . noh, poisid, see on ikka juba omaette number siin Siberi ääre peal!"

Needsamad Teise rajooni poisid alustasid juba aegsasti teatrireklaamiga; küllap minnakse, mis siis veel ja kuidas siis muidu!

Lõbusate ja lustiliste ühisürituste hulka tuli vahetevahel tõsiseid ja kurbigi asju.

Toomas astus üksi vabade surnuaia poole käes tundrakasekestest punutud pärg. Oli nii, et tuli matta Elmar Rahe. Tapupere, Pöök, Sammal ja hulk teisigi olid tööl — nemad tulla ei saanud, ka Piret mitte, kuigi ta oma vahetust muuta oli katsunud.

Toomas Rahet ei tundnud, aga matusele tuli minna, ikkagi omamaa mees. „Sünge siin mulda minna!" mõtles Toomas, aga korrigeeris ennast ise: „Mis mulda, savi on see siin, selge savi."

Ta jõudis järele teistele matusele minejatele. Sadas lörtsi ja puhus kõva tuul — kõik see kuulutas peatset pakast. Surnuaed oli saviporine tara, vedel ja näotu — hauakünkad hooldamata, mahajäetud. Rahe lahtisesse hauda nirises sogast vett. Haua äärele oli kogunenud oma kuus-seitsekümmend meest, nad ootasid surnu kohale toomist. Tervitati ja vaikiti.

Kirst veoautol jäi hauast kaugele. Mehed kandsid selle kätel kohale. Pastorit Vorkutas eestlaste hulgas enam ei olnud. Matmine jäi kellegi hooleks, kes talituse poolkiriklike ja poolilmalike kommetega läbi viis. Sedagi meest Toomas ei tundnud. Aga pasunakoor oma viie puhkpillipuhujaga mängis aeglaselt ja kurvalt „Jumal sul ligemal".

Kaanetatud kirst seisis haua kohal kahel põiklaual. Selle juurde astus umbes neljakümnene mees, käes rohelistest okstest pärg sinimust-valge lindiga. „Kallis sõber," ütles mees, „lahkusid liiga vara, olgugi et vapralt võitlesid oma raske haigusega. Mis sinna parata, jõud sai otsa ja kodumaa jäigi taas nägemata . . ."

— — —

Mehed seisid tõsiste nägude ja longus peadega. Sõber jutustas Elmar Rahe elust. Kadunu oli 22-aastasena sõdurina arreteeritud, kümme aastat vangipõlve vastu pidanud, raske tuberkuloosihaigena vabanenud ja kustunud. Lootus pääseda puhkama kodumaa mulda kustus nõndasamuti.

Kõneleja tõstis häält:

„. . . Tahame teile, siin Vorkutas langenud ebainimliku vägivalla ohvritele, püstitada mälestussamba, nimedeta samba, nagu tõelistele tundmata sõduritele. Meil on juba kivi ja on ka kiviraiuja, kes sinna raiub:

MEHED, TE LÄKSITE VARA ÄRA . . .

— — —

(Järgneb)

ADVOKAADID

ADO PARK, Q.C.
HETHERINGTON, FALLIS & PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401. 363-4451
Õhtuti 447-2017 või 929-3425

ENN ALLAN KUUSKNE
B.M.LL.B.
ADVOKAAT — NOTAR
1 First Canadian Place, Ste. 3450
Tel. kontoris 363-0073
kodus 360-8776
IGAL ALAL

TÕNU TOOME
B.A.Sc., LL.B.
ADVOKAAT — NOTAR
Yorkdale Place, 1 Yorkdale Road,
Suite 207
Toronto, Ont. M6A 3A1
Telefon 789-7579
kodus 762-2367

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
INSURANCE BROKERS
1482 Bathurst St., 4 kord
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

Sisukad Kultuuripäevad New Yorgis

Eesti Majja sisenevaid kultuuripäevalasi võttis vastu tohutu värviküllus: kõik saali seinad olid kaetud Lembit Sootsi suuremõõtmeliste maalidega. Ruum vajanuks palju suuremat pindala, kuna kaugused maalide nautimiseks jäid napiks.

Pärast väikest sissejuhatust teadustaja Valdar Oinase poolt, kuulutas üks Kultuuripäevade peakorraldajaid, Evi Vellenurme, ürituse avatuks. Viimane kõneles „tuleviku ja tema kandjate poolt", kasutades avasõnaks mõttekat lõiku Jaan Krossi romaanist „Taevakivi", milles autor seab vastamisi (muidugi ilukirjanduslikus vormis) Kristjan Jaak Petersoni ja Aksi pastori Otto Wilhelm Masingi. Viimane tegeleb oma kustunud taevakivi kahmakatega ega märka meteoori, mis talle otse sülle sadas, Puhtaleeva kõrtsist pärit õllehõng juures. Masing heidab Petersonile ette ta noorust ja ta kirjandusliku panuse vähesust, võrreldes enda omaga. Samase stseeni kordust võib märgata ka tänapäeval, kui panna tähele meie ümber kõlavaid kõnelusi või lugeda uut ajakirja „Esto Americat". Kõneleja meenutab ka esimesi Kultuuripäevi, mil Mardi Valgemäe oma avasõnas mainis, ei kui „Kultuuripäevadel õnnestub äratada üksikugi inimese huvi eesti vaimuvara vastu, siis on nende päevade areenile astumine õigustatud". Evi Vellenurme lisab, et raske on otsustada, kuipalju sellest, mis siin täna ja homme toimub, on otseselt Kultuuripäevade tiivustus. Tuleb aga siiski tervitada Torontost saabunud teatrit, „beebibuumlaste" häälekandjat Esto Americat, kunstnik Lembit Sootsi, kes on kohale toonud hiigelmõõtudega näituse jne.

Avaõhtut sisustasid Katrin ja Erik Veski neljakäeliste klaveripaladega Brahmsilt ja Poulenc'ilt.

LEMBIT SOOTSI KUNSTINÄITUS

Lembit Sootsi kunsti tutvustav sõnavõtt oli Kanadast saabunud kunstiloolaselt Eda Sepalt. Viimane kõneles kunstivoolude nihkumisest pärast sõda Euroopast Ameerikasse ja siis, 80-ndail aastail, tagasi Euroopasse. Praegu on maid vallutamas neoekspressionism, mis murrab kõik reeglid. See on „dionüüsuslik meelte maal"; dünaamiline ja suurte pindadega. Edasi tutvustab kõneleja sellesse koolkonda kuuluva Lembit Sootsi kunsti, milles on vastandatud fantaasia ja intellekt. Kriitik lahtimõtestab taiduri maale üksikult. Käsitlust leiavad kurioosumid nagu nn. loomade seeria: „Ahvid kuusikus", „Kaamelid kaasikus" — võimatud olukorrad, mis kajastavad lootusetust. Erilise tähelduse omab poliitiline „Don't blow up my country" oma ilmse sümbolismiga. Pärast Eda Sepa selgitusi sai Lembit Sootsi kunst vaatajaile märksa mõistetavamaks. Lisaks 17-nele suurvormile oli Eesti Maja alakorrusel eksponeeritud ka 25 Sootsi tindijoonistust. Sellega oli Kultuuripäevadele meeldiv, kunstipärane atmosfäär loodud.

ESTO AMERICA LAUDKONNAVESTLUS

Ürituse avatalituse päevakavva kuulus ka „vahuvein maasikatega" — nagu ikka. Ja mitte just pikalt — nagu ikka. Paljud siirdusid nimelt Elmar Maripuu näidendi „Esivanemate hääled" ingliskeelsele etendusele.

Vääriks veel mainimist enne Kultuuripäevade avamist, väljaspool kava toimunud ingliskeelne sümpoosion, mille korraldajaks oli ajakiri Esto America ja moderaatoriks Juta Ristsoo. Panelistideks olid Ameerikas sündinud Liz Derrick (nn. vana-eestlaste järeltulija); Henno Parks, kes on elanud viiel maal — Ameerikas vaid neli aastat, ja kanadalane Paul Taylor Robertson. Kõigi arvamine oli, et nende jaoks, kes eesti keelt ei oska või seda puudulikult valdavad, peaksid olema koolid. Kursused üksikute ülikoolide juures pole küllaldased. Avaldatakse ka arvamist, et eesti keele õppimisel võiks kasuks tulla Soomes elamine, kuna kodumaa seda ei võimalda. Kõik panelistid on aga eesti keelest huvitatud ja õpiksid seda, kui oleks aega ja kui see ei oleks — nii raske.

KUNSTIARENG SAJANDIALGUSE EESTIS

Kultuuripäevade teine päev algas taas kunstiloolase Eda Sepa loenguga. Sedapuhku teemal: „Kunstiareng sajandialguse Eestis" — Kristjan Raud ja Ants Laikmaa". Ettekanne oli kõigiti teretulnud meenutamaks vanemale kuulajaskonnale ja tutvustamaks nooremale Eesti kunsti algaegu. Kõneleja alustas väikese tagasivaatega eesti eelmise sajandi lõpu kultuuriloole, rõhutades et 20-nda sajandi esimest kümnendit võib lugeda meie kõrgkultuuri alguseks. Järgnes ammendav analüüs meie esimestest kujutavkunstnikest. Elavaks sai Köleri, Weizenbergi ja Adamsoni looming. Edasi käsitles ta kaksikvendi Paul ja Kristjan Rauda ja Ants Laikmaad. Ettekandele lisas palju huvitavust kahe ekraani kasutamine, mis võimaldas näidata eelmainitud kunstnike loomingut käsikäes teistest rahvustest kunstnike taidetööga, neist paralleele ja mõjutusi avastades. Kristjan Raua puhul on ilmsed vene suure realisti Ilja Repini mõjutused. Samuti tulid tõuked rahvakunsti harrastamiseks esmajoones Venemaalt. Kui Raud ja Laikmaa, kes olid seotud sõprussidemetega, Düsseldorfist pettununa Müncheni edasi õppima siirduvad, saab uueks inspiratsiooni-allikaks sümbolism. Võib täheldada mõjutusi Gauguin'ilt ja Munch'ilt; hiljem ka Kandinsky varasemaist jugendstiilis töist. Eriti suureks inspiratsiooniks kogu eesti tolleaegsele kunstnikkonnale osutub Gallen-Kallela ürgsoomelik stiil, kelle „Kalevala" illustratsioone eksponeeriti 1900. a. maailmanäituse Soome paviljonis. Hiljem tutvus Raud Münchenis ka paljude juhtivate kunstnikega, kelle mõjul tema loometöösse tekkis palju romantilist meeleolu.

Kodumaale naasnuna asus Raud esmalt Tartusse, kus end rahvakunsti kogumisele pühendas. Laikmaa seevastu pani eesti kunstielule aluse Tallinnas oma 1903. a. loodud stuudioga. Tema tõekspidamised põhinesid realismile. Seda võiks nimetada rahvusrealismiks. Ka teda on suunanud Gallen-Kallela looming. Laikmaa parimaid töid on Marie Underi portree, kellega teda sidus kestev sõprus. Raua ületamatuiks suurteoseiks jäävad „Kalevipoja" illustratsioonid.

Eda Sepa ülevaade Rauast ja Laikmaast oma huvitava andmestikuga oli selle-aastaste sisutihedate Kultuuripäevade üheks väärtuslikuks lõiguks.

K. T.

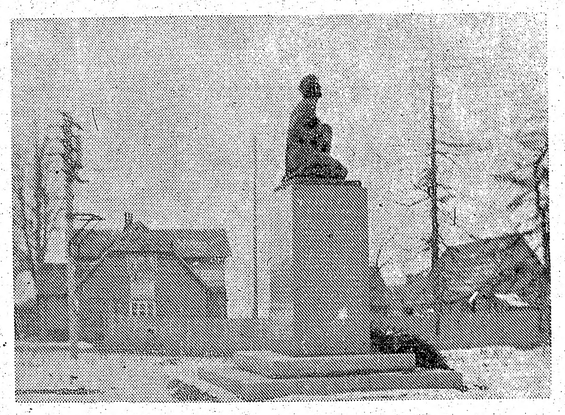

Vastseliina tugev monument

Peale sangarlikku Eesti Vabadussõja lõppu püstitati kõikjal monumente selles sõjas langenute mälestuseks. Need mälestusmärgid hävitati idast sissetunginud barbarite käsilaste ja punasõdurite poolt. Vastseliina (Võrumaal) sammas aga pidas vastu, sest see oli tugevam kohapealsest kommunistide jõugust ja seisis sellisena vähemalt esimesel punaste okupatsooniajal.

Küll katsetati sedagi hävitada. Ühel suvisel hilisõhtul kogunesid Vastseliina kommunistid kohapealse poodniku Sõgla (punategelase Endel Sõgeli isa) juhtimisel mälestussamba juurde, paaril neist jämedad köied käes. Köied asetati mälestussamba ümber ja siis üks kamandas: „Üks-kaks-kolm korraga!"

Seda hõikamist kuulsid ausamba läheduses asuvas restoranis viibijad ja tulid vaatama, mis seal lahti on. Komandohüüet korraldati mitmel korral kuni köied katkesid ja lõhkujad üksteise otsa murule langesid. Kõrtsirahvas plaksutas käsi ja rõkkas naerust.

Uut lõhkumise proovi enam ei korratud ja jõuk läks häbenedes laiali, mälestussammas jäigi lõhkumata. Millal see teisel okupatsooniajal lõhuti, pole teada.

Mälestussamba platsile, otse samba ette oli Sõgel lasknud riigimetsast ehituspalke vedada, ta tahtis sinna omale uut maja ehitada. Ka see jäi ehitamata. Olukordade muutumisel jäi Sõgel ilma suurema karistuseta, kuid palgid pidi ta päeva jooksul platsilt koristama ja ausamba ümbruse korda seadma.

J. S-gi

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAR
C. A.
Chartered Accountant
181 University Ave., Ste. 1802
Toronto, Ont. M5H 3M7
Tel. 864-0099

JAAN ALMER
KATUSETÖÖD
Tel. 293-2128
773-2014
Teeme uusi ja parandame vanu nii linnas kui ka suvilates.

Paljud eestlased — majaomanikud, ei tea
et teen igasuguseid raud- ja puuaedu
krundide ümber.
B. RISTMÄGI, tel. 759-6424

Eesti Sihtkapital Kanadas
Annetused, testamendi-pärandused ja mälestusfondid on tulumaksuvabad. Suunake oma annetused noortele ja teistele eesti organisatsioonidele
Eesti Sihtkapital Kanadas
kaudu tulumaksuvaba kviitungi saamiseks. — Eesti Maja, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6

Ilmub „Lisandusi mõtete ja uudiste vabale levikule Eestis"

Eesti Vangistatud Vabadusvõitlejate Abistamiskeskuse väljaandel ILMUB EESTI VASTUPANULIIKUMISE PÕRANDAALUSE KROONIKA „LISANDUSI MÕTETE JA UUDISTE VABALE LEVIKULE EESTIS" okupeeritud kodumaal väljaantud 17 kogu 625 originaallehekülge ulatuses kolmes köites. Esimene köide (ilmub juuli alguses 1984) sildab kroonika kogud I—VII (originaalväljaandes 251 lk), teine köide (ilmub varasügisel 1984) sisaldab kroonika kogud VIII—XIII (originaalväljaandes 225 lk) ning kolmas köide (ilmub hilissügisel 1984) sisaldab kroonika kogud XIV—XVII (originaalväljaandes 149 lk.). Kroonikate trükitud kujul väljaandmine Läänes toimub kodumaise vastupanuliikumise ülesandel. Kroonikate müügist ülejääv summa läheb Eesti vastupanuliikumise vajaliku dokumentatsiooniga, informatsiooniga, raamatutega jne. varustamiseks.

Kolme köite, s.t. kõigi 17 kogu eeltellimishinnad koos saatekuludega on kuni 30. juunini 1984 järgmised: Kanadas $45.00, USA-s $35.00 Austraalias $40.00. Muudes maades vastavalt USA hinnale.

Eeltellimisi võtavad vastu EVV Abistamistoimkonnad, Eesti poliitvangide hooldusgrupid ja hooldajad ning eesti ajalehtede talitused. Kanadas saata eeltellimishind koos tellija nime ja aadressi teatamisega järgmiselt:

Idaranniku osas: EVV Abistamise Toimkond, Estonian House, 958 Broadview Avenue, No. 208, Toronto, Ont. M4K 2R6.

Läänerannniku osas: EVV Abistamise Toimkond, c/o Albert Krug, 303-5560 Arcadia Road, Richmond, B.C. V6X 2G9.

Muude maade osas tasuda eeltellimishind EVV Abistamiskeskusele aadressil: Box 34018, S-100 26 Stockholm, Sweden.

BON AIR APPLIANCE SERVICE
PARANDAME
külmutuskappe ja pliite — igat liiki
☆ 31 aastat tööpraktikat ★
Tel. 533-9334

ELEKTRIK
Sisseseaded, uuendused ja parandused elumajades või ettevõtetes.
Halling 762-9190
Litsents nr. E 1044

VAIPADE & MÖÖBLI PUHASTUS
SEINAST-SEINA JA LAHTISED
ERIK LOKBIK — 447-9834

VABA EESTLANE
TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast reedeni kella 9—3-ni
Telefonid: toimetus 444-4823
talitus 444-4832
KUULUTAMINE VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.
üks toll ühel veerul:
kuulutuste küljel $4.75
tekstis ..... $5.—
esiküljel $5.50
Kuulutusi võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.
tel. 444-4832
Väljaspool tööaega:
Leida Marley 223-0080
Postiaadress:
9 Parravano Ct.
Willowdale, Ont. M2R 3S8

Lääne muusikakultuur iseseisvas Eestis

Mälestuskilde Peter Paul Lüdigi arhiivist

4.

EESTI ERALDATI RAUDSE EESRIIDEGA

Aasta 1939 oli viimane iseseisvusse aasta ning kommunistide võimule tulekuga ning Eesti okupeerimisega N. Liidu punaarmee poolt tõmmati kriips peale meie viljakale muusikaelule ning katkestati tihedad sidemed teiste riikidega ning sealse muusikaeluga. 1940. aasta esimesel poolel näeme Estonia kontserdisaali kontsertide kavalehtedel veel üksikuid välismaiste muusikute nimesid, kuid aasta teisel poolel on need kadunud ja esinevad ainult veel meie oma kunstnikud — Jenny Siimon, Hugo Schütz, Vootele Veikat, Olga Torokoff-Tiedeberg j.t. Haruldase väliskülalisena saabus Tallinna 1941. aasta veebruaris siiski läti bariton Adolf Kaktin, kes andis Estonia kontserdisaalis koos tenor Dimitri Smirnoff'iga kontserdi. Kontserti saatis klaveril P. P. Lüdig. Kontserdi kava oli aga juba siis trükitud kahes keeles, kuna eesti keele kõrval figureeris ka vene keel. Muide — Dimitri Smirnoff oli olnud varem Petrogradis Maria teatris tunnustatud solist. Ta lahkus 1919. aastal Venemaalt ning elas vaheldumisi Tallinnas ja Riias, kust sooritas kontsertreise ka Lääne-Euroopasse ja Ameerika mandrile. Pärast Kaktin'i külaskäiku saabus 29. aprillil Tallinna kontserti andma veel teine lätlane — Läti Riigiooperi tenor Leonid Zachodnik.

SUNDKONTSERT NKVD-le

P. P. Lüdigi arhiivi sirvimisel puutub lõpuks veel silma ühe haruldase kontserdi kava. Nimelt käsitab see laupäeval, 21. detsembril 1940 Estonia kontserdisaalis toimunud kontserti, mis korraldati N. Liidu poliitilise politsei organite VCK, OGPU ja NKVD 23. aastapäeva tähistamiseks. Kontserdi kava täitjaiks komandeeriti kõik tolleaegsed nimekamad Estonia teatri jõud. Kava on trükitud kahes — eesti ja vene keeles ning nagu sellest selgub, on see valitud kergemas zhanris, sisaldades operetiviise, deklamatsioone, tantsuettekandeid ja ka paar ooperipala.

Kava esimene pidulik osa oli pühendatud NKVD 23. aastapäeva sõnalisele osale ning kavast ei selgu, kes sel puhul kõnedega esinesid. Muusikalises osas mängis trio — H. Shütz (viiul), K. Vihermäe (tshello) ja P. P. Lüdig (klaver) ühe Grechaninovi pala, Ida Aav-Loo ja M. Taras kandsid ette dueti ooperist „Vikerlased", A. Lauter esitas Majakovski „Jutustuse", Milvi Laid laulis „Vilja laulu" operetist „Lõbus lesk" ja Grothe pala „Uus elu algab", T. Kareda ja N. Hagus esitasid akrobaatilise tantsu, Tiit Kuusik laulis kavatiini ooperist „Sevilla habemeajaja" ja rahvalaulu „Tiideratas-taaderatas", H. Shütz esitas viiulil Oja „Berceuse" ja Tshaikovski „Humoreski", metsosopran Olga Lund laulis Kreegi „Tule koju armuke" ja Kupletski „Õnnelikuima rahva maa", Riia Reinik ja B. Blinov esitasid nukutantsu operetist „Bajadeer", sopran Lidia Aadre ja bariton V. Veikat laulsid lõpustseeni ooperist „Eugen Onegin" ning Estonia balletirühm koosseisus Klaudia Maldutis, A. Koit, T. Kareda ja B. Blinov tantsisid ühe ansamblitantsu balletist „Floora ärkamine."

Kuid see polnud veel kõik. Kava teises osas olid välja komandeeritud jällegi kõik Estonia paremad jõud. Ida Aav-Loo, Olga Lund, M. Taras ja T. Kuusik laulsid kvarteti ooperist „Rigoletto", K. Vihermäe esitas tshellol Glasunovi „Hispaania serenaadi" ja Mihkel Lüdigi „Kaera Jaani", A. Lauter kandis ette Majakovski luuletuse „Nõukogude pass", Lidia Aadre laulis Tshaikovski „Romansi", Riina Reinik ja A. Lüüdik esitasid tantsudueti „Black-walk", bariton V. Veikat laulis aaria Rahmaninovi ooperist „Aleko", Estonia priimabaleriin Klaudia Maldutis esitas koos „Estonia" tantsurühmaga mustlasansambli tantsu, Priit Vebeli dzhäss-orkester esitas Vebeli pala „Do-re-mi-fa-sol", populaarne kvartett „Heli 4", koosseisus I. Haabjärv, P. Tammeveski, I. Villard ja B. Padjus laulsid neli laulu — Blanteri „Katjakene", Carosio „Kevad Santa Lucias", Dunajevski „Lüüriline laul" ja rahvaviisi „Talgu polka" ning P. Pinna esitas komponistide imitatsioone. Kogu selle rikkaliku kuulde- ja vaatemängu lõpuks toimus dzhäss-kontsert P. Vebeli juhatusel. Klaveril esines P. P. Lüdig, konferansjeed olid A. Lauter ja A. Lüüdik ning ballettmeistrina tegutses Rahel Olbrei.

Ei ole kahtlust, et suuremale osale esinejatele toimus nende lavale tulek läbi pisarate.

P. P. Lüdigi arhiivis leidub veel mõningaid kohalike jõududega teostatud kontserdikavasid saksa okupatsiooni ajast, kuid pärast seda laigutavad arhiiviraamatu järgnevad leheküljed tühjusest. Venelaste taassaabumisel põgenesid paljud meie nimekad muusikainimesed, nende seas ka P. P. Lüdig läände. Eesti ja lääne kultuurimaailma vahele laskus taas raudne eesriie ning „välismaailma" esindajatena tulevad Eestisse nüüd aimult Peipsi järve ja Narva jõe tagant saabunud kunstnikud ja kultuuritegelased.

(Järgneb)

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Neljapäeval, 17. mail 1984 — Thursday, May 17, 1984

Ivask audoktoriks

IVAR IVASK

Oklahoma ülikool austas kooliaasta lõputseremoonial laupäeval, 12. mail, viit isikut, andes neile kõrgeima tunnustuse, mida Oklahoma ülikool saab välja anda — Distinguished Service Citation'i. Kuna osariigi põhiseadus keelab audoktori tiitlite andmise, siis on Oklahoma ülikooli (OÜ) poolt antav Distinguished Service Citation sisuliselt võrdne audoktori tiitliga teistes ülikoolides. Professor Ivar Ivask oli tänavu üks neist viiest, kellele ülikooli poolt anti see kõrge tunnustus.

Distinguished Service Citation'e on Oklahoma ülikool ja tema Alumni Association välja andnud 1948. aastast alates, kusjuures aastas võib välja anda mitte rohkem kui viis sellast tunnustust kas mõnele OÜ-s õppinule, lõpetanule või Oklahoma praegusele ehk endisele elanikule.

Selle kõrge tunnustuse andmise juures võetakse arvesse isiku panust kogukonna, osariigi või kogu rahva heaks. Arvesse võetakse isiku humanitaarset, kultuurilist, intellektuaalset või teaduslikku panust või ka tema teedrajavat tegevust uutel aladel — kõige seda tegevust aastate jooksul.

Prof. Ivar Ivaskile anti see kõrge tunnustus, Distinguished Service Citation, rahvusvahelise kirjandusajakirja „World Literature Today" toimetajana ning Neustadti Rahvusvahelise Kirjandusauhinna rajajana.

Ivar Ivaskile Distinguished Service Citation'i andmise ametlikus motiveeringus öeldakse muuseas, et „1967 alustas ta karjääri, mis on kindlustanud talle koha kirjanduse ajaloos ja mis on rajanud Oklahoma ülikooli rahvusvaheliseks signaalituleks kirjanduslikule saavutusele. Toimetajana on ta muutnud „World Literature Today" ainulaadseks respekteeritud kirjanduslikuks ajakirjaks ja tema püüdluste tulemusena on mõned maailma parimatest kirjanikest külastanud Oklahoma ülikooli ... Nende kultuuriliste ja hariduslike võimaluste eest, mida ta on pakkunud ja selle rahvusvahelise prestiizhi eest, mida ta on toonud ülikoolile ja Oklahoma osariigile, annetati temale ... institutsiooni kõrgeim austus, Distinguished Service Citation."

Ülikooli poolt ajakirjandusele antud informatsioonis märgitakse Ivaski kohta veel järgmist: „Eesti luuletaja ning kriitik Ivar Ivask, Oklahoma ülikooli moodsate keelte professor, ühines ülikooliga 1967. aastal Oklahoma ülikooli rahvusvahelise kirjandusajakirja „Books Abroad" toimetajana. See ajakiri avaldab inglise keeles artikleid ja ülevaateid kirjanduse, kirjanduslike suundade ja autorite kohta ülemaailmses ulatuses. Ajakirja 50-ne aastaseks saades muutis Ivask tema nime, andes uueks nimeks „World Literature Today", mis paremini väljendab ajakirja missiooni. Samuti alustas ta kahe selle ajakirjaga seotud programmi loomisega, millised mõlemad on toonud ülikoolile rahvusvahelist tunnustust. Nendeks on $25.000 surune Neustadti Rahvusvaheline Kirjandusauhind ja Puterbaugh Kirjanike Konverentsid prantsuse ja hispaania keelt kõnelevale maailmale."

Nende programmide läbi, öeldakse ülikooli informatsioonis, on Ivask aidanud tuua külalistena ülikooli palju kuulsaid kirjanikke, kes on jaganud oma arusaamisi, teadmisi ja talenti üliõpilastega. Oklahoma ülikool ja „World Literature Today" on leidnud laialdast tunnustust kirjandusringkondades ülemaailmses ulatuses ja see ajakiri ning Neustadti auhind on loonud huvitavaid sidemeid kuulsa Nobeli kirjandusauhinnaga. On faktiks, et „World Literature Today'l" oli suur osa Odysseus Elytise Nobeli laureaadiks valimisele kaasaaitamisel 1979. aastal. Ivar Ivask ja tema abikaasa olid palutud osa võtma Nobeli auhinna väljaandmise eksklusiivsest tseremooniast Rootsis.

Ivask on seitsme eestikeelse ja ühe saksakeelse luuletuskogu autoriks, jätkatakse ülikooli informatsioonis, olles ka kunstnik, kelle joonistusi ja kollaazhe on näidatud kahel ühe-mehe näitusel OÜ kunstimuuseumis. Tema joonistusi ja fotosid on kasutatud ka tema abikaasa, läti luuletaja Astrid Ivaski luuletuskogude illustreerimisel. Sellele kõigele lisaks on Ivask ka laialt publitseeritud kriitik.

Lõpuks mainitakse ülikooli informatsioonis, et Ivar Ivask on saanud mitmeid auhindu, kaasa arvatud ka Oklahoma ülikooli Regents Award for Superior Accomplishment in University and Professional Service (1981) ja Soome lõvi orden komandöri auastmes.

Teisteks Oklahoma ülikooli Distinguished Service Citation'i saajateks olid: Christine Holland Anthony — silmapaistev isiksus Oklahoma City ühiskonnas, kes 1979 valiti Oklahoma Hall of Fame liikmeks; Kenneth H. Cooper, autor ja arst, keda peetakse aerobics kehaliste harjutuste loojaks, kes valiti Oklahoma Hall of Fame liikmeks 1983 ning kellele anti 1974. a. Nurmi Award ajakirja „Runners World" poolt; admiral William J. Growe, jr., praegune USA mereväe Pacific Command ülemjuhataja; ning Alan C. Greenberg, Oklahoma Cityst pärinev investeerimispankur, kelle nimeline fond annetas ülikoolile $500.000 stipendiumite andmiseks üliõpilastele ning neuroloogiliste haiguste, eriti Parkinsoni haiguse uurimiseks. Ka asutas ta stipendiumifondi taani üliõpilaste jaoks OÜ-s osana rohkem kui miljon-dollarilisest „Thanks to Scandinavia" programmist.

H. T.

Eel-laager „Lembitu vimpel"

Hilja Auna tikand „Eesti vapp" kiriku noorteruumi seinale

Skautüksus Lembitu Maleva juhtide kogu pidas koosoleku, kus planeeriti üksikasjalikult skautüksuse nädalalõpulaagrit 26./27. mail Woodland Trail's püsilaagris. Nädalalõpulaager, nimega „Lembitu vimpel" on treeninguks ja eel-laagriks juulis toimuvale „Eesti Lipu" maailmalaagrile ning talvise skauditöö pidulikuks lõpetamiseks. Lembitu Malevas on ilmunud kaks juhiskirja perekondadele maailmalaagri asjus — laagrivarustuse nimestik ja vormide korrastamine laagriks.

Kodumajandusteadlane ja käsitöö-õpetaja Hilja Aun on üks endisi Lembitu skaudiemasid. Valmistades naisteajakirja „Triinu" jaoks Eesti vapi tikkimise kirjutist, oli Lembitu juhtidel võimalus appi tulla Eesti vapi täpsete jooniste ja heraldiliste kirjeldustega. Põhimõttel — kirjutada ainult sellest, mida on proovitud — valmis Hilja Aunal peen ja nägus tikand Eesti vapist. Õpetus ja pilt sellest jäheb „Triinusse", tikand aga pandi pidulikult üles Peetri kiriku noorteruumi seinale. Lühike tseremoonia lõppes truudusekinnitusega Eestile.

Lembitu Malevas on märtsis ja aprillis ilmunud kaks „Laagrikirja", mis informeerivad perekondi maailmalaagri ja Lembitu eel-laagri küsimustes. Woodland Trail's Camp, kus eel-laager toimub, on Torontost mõnekümne minuti sõidu kaugusel York Rd 15 ja 6. consessioni ristumisel. Laager kuulub Toronto kanada skautidele.

„Eesti Lipu" maailmalaagri üsna kõrge laagrimaksu tõttu on „Lembitu vimpli" laagrimaks kavandatud erakordselt madal, juurdemaksuga üksuse kassast.

Üks osavõtja perekonnast maksab nädalalõpu ees $10.—, kaks maksavad $17.— ja kolm $20.—. See on oluline, kuna kahe ja kolme osavõtjaga perekonnad ei ole haruldased.

„Lembitu vimpel" kutsub kõiki poisse, sest laagris tehakse aastase sisetegevuse kokkuvõte ja hinnangud. Laagrimärgiks on väike sini-must-valge vimpel Lembitu sõle külge ja laagrilauluks „Meie võitluslipp sini-must-valge".

Juunikuu nädalalõpul 2. ja 3. juunil on Kotkajärvel Lembitu pere talgud lellede ja vanemate osavõtul. Pool tööjõudu seal läheb maailmalaagri jaoks.

Ontario kultuuri- ja kodakondsuse minister Susan Fish korraldas ESTO-84 korraldajaile vastuvõtu ministeeriumi ruumides, kuhu seinale paigutati ESTO-84 reklaamplakat. Pildil minister Susan Fish ja ESTO-84 peakomitee esimees Toomas Metsala tõstmas klaasi eestlaste suurpidustuse õnnestumiseks.

Foto: Vaba Eestlane

Emadepäev Vana Andrese kirikus

Emadepäeva, seda kevadist tänutähtpäeva, pühitseti Vana Andrese kirikus vastavasisulise noorte jumalateenistuse ja sellele järgnenud aktuse ning kohvilauaga. Ajaliselt oli see kavandatud hilisele pärastlõunale, et vältida samaaegsust E. Täienduskooli aktusega ja võimaldada lahedalt osavõttu mõlemast.

Emadepäeva kirikuteenistus oli korraldatud noorteteenistusena. Kohe alguses sammusid pühapäevakooli õpilased ja leerieelsed koos oma õpetajatega pikas reas kirikusse ja neist said tihedalt täis pühakoja esirea pingid.

Õpetaja U. Petersoo algliturgia järele asetusid noored altari ette, lugesid soravalt ükstesse järele palve, pühakirja Taaveti laulust ja Johannese evangeeliumist ning seejärele üheskoos usutunnistuse.

Järgnes jutlus, mille aluseks õp. U. Petersoo oli valinud pühakirja Jesaja raamatust 66; 12—14 „... otse kui trööstis ema, nõnda trööstin mina teid ...". Need sõnad on soojust, lubadust ja lootust pakkuvad. Ema on kui armastuse ja lohutuse võim, seda jõudu pole muutnud ei aastad ega ajastud ja lõpuks viib emaarmastus meid Jumala armastuseni välja.

Seejärele esinesid kirikunoored veel kahel korral, üks neist luges selgelt-kõlavalt eestpalve kodumaa eest ja kordamööda loeti kirikupalved, millele kogudus vastas vahelauludega. „Meie Isa" palve aga loeti jällegi ühiselt. Orelil saatis laule Georg Iltal.

Jumalateenistuse lõppedes siirduti aktuseks teise korruse saali koguduse naisringi poolt korraldatud kohvilauda. Emadele kinnitasid pühapäevakooli lapsed rinda kevadlilli, rõõmsalt kevadlillelised olid ka aktuse kavakaaned ja lava tagapõhjana emadepäeva tähis koos suure liblikaga.

AKTUS KIRIKU SAALIS

Aktuse alguseks pidas palve pastor U. Petersoo. Kiriku nõukogu esimees T. Orava avasõna järele lauldi ühislauluna „Ema süda".

Aktusekõneks anti sõna rahvarõivais Eesti peagaid Hilja Kuutmale, kes emadepäeva tekkelugu ajaloolisest küljest selgitades tõi ette, et selle tähtpäeva pühitsemine sai alguse Ameerikas a. 1908, Eestisse toodi see mõte Helmi Põllu poolt Soome kaudu ja tähistati esmakordselt 1922. a. Kindlasti oleks see Eesti Vabariigis kujunenud teiseks suureks tähtpäevaks EV aastapäeva kõrval ja kõikjal oleksid seal tänasel päeval lehvinud sini-must-valge lipud. Eesti ema on endisest tänaseni seisnud vapralt eesti isa kõrval, edasi kandes oma laste kaudu meie kombeid, traditsioone, rahvalaulu, käsitööd ja kunsti. Nii emade kui ka vanaemade kohustused on samad: kasvatada noortes uhkust oma päritolu üle ja juhtida nende teed eestluse valmus.

Kõnelejat tänati punaste roosidega ja algas kavaline osa pühapäevakooli õpilaste poolt.

Ingrid Laar luges sissejuhatuse emadepäevaks, kus ta nimetas, et suurim kink emale on abivalmis laps. Loo „Kadakas", milles see puu lõpuks leiab, et „omad okkad parimad", esitasid rahvarõivais Ingrid Laar ja Taimi Petersoo ning Kalju Kurm.

Edasi laulis pühapäevakooli koor tõsiselt ja ilma klaverisaateta lastelaulu „Emakene", millele pidanuks järgnema väikese Andres Aguri salm „Oma kalli emale", mida ta aga siiski tänavu veel nii suure rahvahulga ees teha ei tahtnud, lubades esineda järgmisel aastal.

Soololauluna kuulsime „Tervitus emale" Kathrin Hiirelt ja pisinäidendi „Imeline kingitus", milleks oli tühi kast, kuhu emale emadepäevaks kõik jalgujäänud asjad ära koristada lubati! Selle kandsid ette Taimi Petersoo, Ingrid Laar, Mati Pajo ja Kalju Kurm. Klaveridueti mängisid vennad Mati ja Toivo Pajo, deklamatsiooni „Ema võtab põlvele" lugesid Kalju ja Aleksander Kurm ja akordionisoologa esines Ricky Hiir. Meeldivad klaverisoolod esitasid pühapäevakooli õpetaja Kristi Neps ja koguduse stipendiaadid Ingi-Mai Loorand ja Linda Norheim, kellele üle anti ka stipendiumi-ümbrikud.

Lilledega tänati pühapäevakooli õpetajaid Aino Pähna, Kristi Nepsi ja Maret Kappi ning pastori abikaasat Reet Petersood. Naisringi esinaist L. Pintsonit ja nõukogu abiesimeest B. Tederit peeti meeles ühise sünnipäevalauluga, misjärel aktus lõpetati Eesti hümniga.

Eestlasest näitlejatari katsumus külaskäigul Venemaale

Austraalia eestlase, näitlejatar Louise Pajo sentimentaalne reis Eestisse muutus ebameeldivaks, kui Moskvas passikontrollis leiti, et ta passipildil puudus pitsat.

Louiset, kes mängib Margery Carsoni „Carson's Law" seerias, hoiti kinni ja küsitleti tund aega Moskva lennujaamas. Talle öeldi, et ta ei saa lahkuda N. Liidust, enne kui ta dokumendid pole korras.

Louise jutustas TV WEEK'ile: „Kahvatasin, sest nad olid väga külmad ja ametlikud. Nad vahivad teid otse solvavalt. Kui leiti, et mu passipildil puudus pitsat, mind peeti seal kinni tund aega.

Esimene ametnik kutsus teise, see omakorda ühe ülemuse jne., ja mulle selgitati väga külmalt, et ma ei tohi kuhugi minna, enne kui mu dokumendid pole korras.

Nendele meestele ei tähendanud midagi mu sarmikus, mis mind muidu nii mõneski olukorras on aidanud," ütles Louise naerdes.

See kõik juhtus kui Louise oli teel Tallinna, kuhu tal oli 10-päevane luba, et külastada oma sugulasi.

Asja selgitamiseks Louise püüdis saata enne Eestisse minekut kirja Briti saatkonnale Moskvas,

et seal selgitataks ta passi õigsust,

nii et ta saaks Austraaliasse tagasi lennata.

„Kuid ilmselt hotelli teenistuja ei margistanud mu kirja kuna mul pulnud rublasid, omasin vaid Inglise naelu. Ja nii leidsin Eestist naasmisel, et mu kiri polnud jõudnudki Briti saatkonda, mis asus vaid ümber nurga."

Sel päeval, kui Louise pidi alustama tagasilendu Austraaliasse, ta läks juba hommikul saatkonda ja jättis sinna oma passi koos vajaliku informatsiooniga.

„Pidin olema lennuväljal kell 5 õhtul," ütles Louise, „nii veetsin kuus tundi lihtsalt jalutades ja põialt hoides. Sain oma dokumendid kell 4.30!"

Kogu loo iroonia seisnes selles, et Louisel, ta isa rahvuse tõttu, oleks võinud olla 3-kordne kodakondsus (praegu tal on 2-kordne — austraalia ja inglise) ning olla seega N. Liidu kodanik Moskvasse saabudes.

„See pani loole tipu peale," ütles Louise.

„Meie Kodu"/Jenny Cooney

Euroopa Ühistururiigid toidavad venelasi

LONDON — N. Liit on muutunud peamiseks Euroopa Ühistururiikide toiduainete ülejääkide realiseerimise kohaks, kuhu on suunatud ülejäänud veinid, piimasaadused jm. N. Liit on ostnud need ülejäägid väga odava hinna eest, makstes veinist 5 centi pint, suhkru naelast 14 centi ja või eest $1.00 nael. See on ainult pool sellest, mida Euroopa Ühisturuliikide elanikud peavad ise maksma. Sealiha, mis Inglismaal maksab $2.00 nael, müüakse venelastele 89 centiga.

Seda hinnaalandust ei anta siiski edasi N. Liidu ostjaile, kes sagedasti maksavad rohkem kui nad maksaksid Lääne-Euroopas. N. Liit lihtsalt tõstab oma hindu ja kasutab vahet oma Afganistani sõjakulude maksmiseks ja relvastamiseks.

1977. a. venelased ostsid 398.000 tonni Euroopa Ühistururiikide toidu ülejääkidest, kuid 1983. a. tõusid venelaste ostud 4.391.000 tonnile. Sellepärast Inglise peaminister Margaret Thatcher mõistis need müügid hukka, aga üles, et ta on võimetu nende peatamiseks.

500 venelast said surma afgaanide rünnakul

ISLAMBAD — N. Liidu väeosad on kannatanud raskeid kaotusi afgaanide geriljade rünnaku puhul Panjsheri orus; vähemalt 500 said mööda nädalal surma ja haavatuid viidi Kabulisse, osa neist said esmaabi Bagramis, Kabulist põhjapool asuvas venelaste lennubaasis või viidi lennuteel otse N. Liidu haiglaisse. Teated on saadud Kabulis asuvate Lääne saatkondade diplomaatidelt.

Vahepeal ütles Afganistani kommunistliku partei juht, et varsti hakatakse relvastama töölisi, talunikke ja tsiviilteenistujaid, kes peaksid oma töökohti kaitsema afgaanide geriljade rünnakute vastu. Seni tegid seda tsiviilkaitse ja sõjaväeüksused, aga Moskva on kaotanud usu nende usaldusväärsusse ja asetanud ikka rohkem nõukogude sõdureid Kabuli tänavaile.

MEIE ÄRI SUVISED LAHTIOLEKU AJAD ALATES 14. MAIST:

esmaspäeviti suletud,
teisipäeval, kolmapäeval ja neljapäeval 8—6, reedel 8—7,
laupäeval 8—2.

Tellige meie suitsusinki ja -kalkunit suvilasse kaasa võtmiseks ja pidulaudadele. Kergesuitsuvorst, vorstid grillimiseks.

VIKING FOODS & IMPORTS

133 Laird Drive, Toronto M4G 3V5 — Telefon 425-0450